

KVFS 2011:1

**FARK
Fängelse**

Konsoliderad version

Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om fängelse

beslutade den 10 januari 2011. Ändrade genom KVFS 2011:7, 2011:9, 2011:11, 2012:1, 2013:4, 2014:3, 2015:1, 2015:2, 2016:2, 2017:1, 2018:2, 2018:5, 2019:2, 2019:5 och 2020:4.

Kriminalvården föreskriver följande med stöd av 40–41 §§ fängelseförordningen (2010:2010) samt 14 § förordningen (2007:1172) med instruktion för Kriminalvården och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Inledande bestämmelser

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller kompletterande bestämmelser till fängelselagen (2010:610) och fängelseförordningen (2010:2010). Begrepp och uttryck som används i föreskrifterna har samma innebörd och tillämpningsområde som i lagen och förordningen, om inte annat anges.

2 § Bestämmelserna avser

- definitioner, intagning i anstalt, allmänna rättigheter och skyldigheter, verkställighetens utformning samt särskilda villkor för långtidsdömda (1 kap.),
- placering (2 kap.),
- sysselsättning och ersättning (3 kap.),
- fritid (4 kap.),
- personliga tillhörigheter (5 kap.),
- vistelse i gemensamhet och avskildhet (6 kap.),
- besök och andra kontakter (7 kap.),

KVFS 2011:1

- särskilda kontroll- och tvångsåtgärder (8 kap.),
- hälso- och sjukvård (9 kap.),
- permission och annan tillfällig vistelse utanför anstalt (10 kap.),
- särskilda utslussningsåtgärder (11 kap.),
- varning och uppskjuten villkorlig frigivning (12 kap.),
- avbrott i verkställigheten (12 a kap.),
- bidrag av allmänna medel (13 kap.),
- journal (14 kap.), samt
- övriga bestämmelser (15 kap.). (KVFS 2019:2)

2 a § I frågor som berör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Bedömningar som rör barnets bästa ska ta sin utgångspunkt i det enskilda barnets situation.

Överväganden avseende barnets bästa ska dokumenteras. I motiveringen till beslut ska det redogöras på vilket sätt barnets bästa har vägts in i den bedömning som ligger till grund för beslutet. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Barnets åsikter och inställning bör tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

För att utreda vad som är till ett barns bästa bör barnet, i de fall det bedöms lämpligt, ges möjlighet att komma till tals och få ge sin åsikt i frågan. Om barnet inte självt framför sina åsikter, bör hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. (KVFS 2019:5)

Definitioner

3 § Med *barn* avses en person under 18 år, om inte annat anges.

4 § Med *närstående* avses

1. en intagens maka eller make, registrerade partner och sambo,
2. en intagens barn, oavsett ålder,
3. andra barn som stadigvarande sammanbor med en intagen,
4. en intagens föräldrar och syskon, samt
5. en annan person än någon som anges i 1-4, som har en sådan nära relation till en intagen att de bör betraktas som närstående till varandra.

Allmänna råd

En annan person som enligt punkt 5 kan betraktas som närstående till en intagen kan t.ex. vara en fästmo eller fästman, eller en flick- eller pojkvän. En förutsättning är dock att relationen har haft en viss varaktighet. Även t.ex. ett barnbarn eller en far- eller morförälder kan betraktas som närstående till en intagen, om den intagne sammanbott med personen under en längre tid eller personen på annat sätt har särskild betydelse för den intagne. (KVFS 2019:5)

5 § Med *brottsoffer* avses

- en person som har utsatts för brott av en intagen, om brottet har riktats mot offrets liv, hälsa, frihet eller frid och den intagne avtjänar straff för brottet,

- ett barn som är närstående till en intagen och som har bevittnat när den intagne utövade våld eller begått andra övergrepp, och
- ett barn som har bevittnat när en intagen har utövade våld eller begått andra övergrepp mot en person som är närstående till barnet.

6 § Med *INTIK-systemet* avses Kriminalvårdens särskilda system för kontrollerat telefonerande för intagna.

7 § Med *droger* avses alkohol, narkotika, något annat berusningsmedel, något sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Med *prov för drogkontroll* avses urin-, utandnings-, saliv-, svett-, blod- eller hårprov för kontroll av att en intagen inte är påverkad av droger.

Allmänna råd

Vad som är narkotika framgår av 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), förteckningen i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika samt av Läkeemedelverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika. Med något annat berusningsmedel avses t.ex. lösningsmedel.

Intagning i anstalt

8 § I Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2019:1) om inledande av verkställighet av fängelsestraff och straffrättsberäkning finns föreskrifter och allmänna råd om bl.a. verkställbarhetskontroll och intagning i anstalt. (KVFS 2019:2)

9 § Upphävd genom KVFS 2019:2.

Allmänna råd till 3 § fängelseförordningen (2010:2010)

Den intagnes rätt att underrätta närstående om var han eller hon befinner sig i anslutning till att han eller hon tas in i anstalt eller flyttas från en anstalt till en annan bör normalt omfatta en person.

Hänsyn till brottsoffer eller ett kontaktförbud kan utgöra särskilda skäl mot att medge en intagen rätt att meddela en viss närstående. (KVFS 2011:11)

10 § En intagen ska, i anslutning till att han eller hon tas in i anstalt, informeras om rätten att underrätta närstående enligt 3 § fängelseförordningen (2010:2010).

En intagen ska också informeras om de rättigheter och skyldigheter som en intagen har och det regelverk som i övrigt gäller för verkställigheten samt om Kriminalvårdens registrering av personuppgifter, om sådan information inte redan lämnats vid annan anstalt. Informationen ska särskilt avse

- verkställighetsplanering,
- ersättning för sysselsättning och vilka tider som gäller för sysselsättning i anstalten,
- vilka pengar som han eller hon får ta emot, inneha och använda för inköp av förbrukningsvaror,

KVFS 2011:1

- Kriminalvårdens rätt att omhänderta och i övrigt hantera personliga tillhörigheter,
- särskilda utslussningsåtgärder,
- sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet, och
- den intagnes skyldighet att medverka vid drogkontroll.

Vidare ska den intagne få information om anstaltens eller avdelningens

- lokaler,
- signalanordningar,
- brandskydd,
- lokala rutiner,
- användning av kamerabevakning,
- sjukvårdsverksamhet,
- verksamhet för andlig vård (NAV), samt
- kontroll av intagna med elektroniska hjälpmedel, om sådan förekommer.

(KVFS 2020:4)

Allmänna råd

Information bör lämnas på ett språk som den intagne förstår, företrädesvis skriftligen. Information kan också lämnas genom skyltning eller i digitalt format.

11 § Kriminalvården bestämmer när under dygnet den intagne ska friges.

Allmänna rättigheter

12 § Den intagne har rätt att få mat som är anpassad efter hans eller hennes medicinska behov. I den utsträckning det är möjligt ska hänsyn även tas till den intagnes religion. En intagen har dock alltid rätt att få vegetarisk mat.

En intagen har rätt att få mat vid sedvanliga mattider. Den intagne ska dock ges möjlighet att inta sina måltider vid tider som är anpassade efter hans eller hennes medicinska behov eller religion.

En intagen har rätt att under sin fritid själv bereda eller få varm dryck, om det inte kan äventyra ordningen eller säkerheten. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Med mat avses såväl tillagad mat som livsmedel för förtäring utan tillagning eller för tillagning. (KVFS 2012:1)

13 § En intagen ska förses med kläder, skor, sängkläder, handdukar och basartiklar för personlig hygien. Utrustningen får dock begränsas om det är nödvändigt för att förhindra att den intagne allvarligt skadar sig själv. (KVFS 2011:11)

Allmänna råd

För att inte försvåra visitation, vålla sanitär olägenhet eller på annat sätt äventyra ordningen eller säkerheten bör den intagne normalt inte få förvara fler kläder, sängkläder och handdukar än vad som behövs mellan två tvättbyten. Om den intagne har

möjlighet att själv tvätta sina kläder och handdukar bör den tillåtna mängden anpassas efter hur ofta den intagne har möjlighet att tvätta.

Med basartiklar för personlig hygien avses i första hand tandborste, tandkräm, tvål, schampo, kam eller borste, deodorant, rakartiklar och menstruationsskydd. Sådana artiklar bör tillhandahållas för normal konsumtion. (KVFS 2011:11)

14 § De kläder, sängkläder och handdukar som en intagen förses med ska bytas regelbundet utifrån allmänna hygieniska krav. Sådana byten behöver inte ske om den intagne har möjlighet att tvätta själv.

15 § En intagen ska ges möjlighet att dagligen sköta sin personliga hygien.

16 § En intagen som behöver akuttandvård ska beredas sådan vård, om han eller hon medgett att anstalten för täckande av tandvårdskostnaderna får förfoga över hans eller hennes medel inom Kriminalvården.

En intagen som behöver grundläggande tandvård ska beredas sådan vård, om det lämpligen kan ske och det är skäligt för att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Med akuttandvård avses avhjälpan av smärttillstånd orsakat av kariesskada, tappad fyllning, trauma eller akut infektion från tand, käke, tandfäste eller munslimhinna. Även insättning av temporär tandersättning till följd av akut uppkommen framandsförlust betraktas som akuttandvård.

Med grundläggande tandvård avses åtgärder som främjar den intagnes munhälsa. Exempel på åtgärder är kariesbehandling, behandling av infektion från tand eller stödjevård eller ersättning av framtandslucka. Behandling med implantat är inte att anse som grundläggande tandvård.

Utgångspunkten är att en intagen ska bekosta all tandvård själv. Med att beredandet av grundläggande tandvård lämpligen ska kunna ske avses t.ex. att frågan om hur tandvården ska bekostas har lösts i förväg. (KVFS 2013:4)

17 § I en intagens bostadsrum ska det finnas stol, bord, skåp eller hylla, säng, bäddutrustning, spegel, anslagstavla, mugg, väckarklocka, radio samt anordning som gör att den intagne själv kan reglera inflödet av dagsljus. I en anstalt där de intagna låses in i bostadsrummen i anslutning till dygnsvilan ska det också finnas TV i bostadsrummen. På övriga anstalter behöver det inte finnas TV i bostadsrummet om sådan finns i gemensamt utrymme på avdelningen.

Första stycket gäller inte om det finns risk för att den intagne allvarligt skadar sig själv eller annan eller gör sig skyldig till skadegörelse, är avskild för kroppsbesiktning eller om det saknas ordinarie bostadsrum på grund av platsbrist. Så långt det är möjligt utifrån ordnings- och säkerhetsskäl ska bostadsrummet i dessa fall förses med sådant som enligt första stycket ska finnas i en intagens bostadsrum. (KVFS 2019:5)

18 § I en anstalt där intagna låses in i bostadsrummet i anslutning till dygnsvilan ska bostadsrummet ha en signalanordning för kommunikation med personal. I övriga anstalter ska en sådan anordning finnas på varje avdelning. (KVFS 2015:2)

19 § En intagen ska på avdelningen ges tillgång till de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verkställigheten.

En intagen som är avskild från andra intagna ska vid förfrågan ges tillgång till det regelverk som avses i första stycket i sitt bostadsrum. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Endast de författningar som gäller för verkställigheten behöver tillhandahållas på avdelningen.

Följande författningar bör normalt hållas tillgängliga:

- brottsbalken,*
- förvaltningslagen (2017:900),*
- lag (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande med tillhörande förordning,*
- fängelselagen (2010:610) med tillhörande förordning och föreskrifter,*
- häkteslagen (2010:611) med tillhörande förordning och föreskrifter,*
- strafftidslagen (2018:1251) med tillhörande förordning och föreskrifter samt*
- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (Europakonventionen). (KVFS 2019:2)*

20 § Om en intagen vill tala med en representant för ledningen av anstalten, ska tillfälle till det ges så snart det lämpligen kan ske. Kriminalvården bestämmer vem som vid ett visst samtal representerar ledningen.

20 a § Inför studiebesök av utomstående ska berörda intagna informeras i god tid. Besökarna får endast ges tillträde till en intagens bostadsrum efter medgivande av den intagne. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Kriminalvårdens personal betraktas inte som utomstående. (KVFS 2014:3)

Allmänna skyldigheter

Allmänna råd till 4 § fängelseförordningen (2010:2010)

Med villkor för verkställigheten avses t.ex. villkor som ställts upp i den intagnes verkställighetsplan.

Att en intagen ska visa hänsyn mot personal och medintagna innebär t.ex. att den intagne inte får utsätta någon för trakasserier eller annat otillbörligt eller hänsynslöst beteende. Med trakasserier avses t.ex. sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av sexuell läggning, etnisk, ideologisk, eller religiös tillhörighet samt trakasserier på grund av funktionshinder. Skyldigheten att visa hänsyn innebär även t.ex. att pornografiska bilder inte får sättas upp i bostadsrum eller i gemensamma utrymmen och att en intagen inte får åstadkomma buller eller annat ljud som väsentligen kan störa annan intagen.

21 § En intagen får endast vistas på anvisat område.

- 22 §** En intagen får inte
- utan medgivande bruka eller ta annan befattning med sådant som inte får tas emot och innehas i anstalt,
  - manipulera Kriminalvårdens egendom, eller
  - hantera personliga tillhörigheter eller Kriminalvårdens egendom på ett sätt som kan äventyra ordningen eller säkerheten.

Allmänna råd

Med att manipulera Kriminalvårdens egendom avses t.ex. att bryta en plombering eller att göra ingrepp i eller påverka teknisk övervakningsutrustning, brandlarm eller liknande. Med att äventyra ordningen eller säkerheten avses t.ex. att hantera tillhörighet eller utrustning på ett brandfarligt sätt. Att det är förbjudet att uppsåtligen förstöra eller skada egendom till men för annan följer av 12 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken. Med annan avses t.ex. Kriminalvården. (KVFS 2011:11)

23 § En intagen är skyldig att bära utrustning för elektronisk kontroll.

24 § En intagen ska hålla god ordning i bostadsrummet och medverka till att hålla god ordning i gemensamma utrymmen.

Allmänna råd

Med god ordning avses t.ex. att städa bostadsrummet regelbundet och att inte förvara livsmedel eller annat på ett sätt som kan vålla sanitär olägenhet.

25 § En intagen får inte röka inomhus. Rökning får ske utomhus på tid och plats som Kriminalvården anvisar.

25 a § En intagen får inte spela med andra intagna om pengar, om andra föremål eller med pengars värde som insats. (KVFS 2018:5)

Verkställighetens planering och utformning

26 § En verkställighetsplan ska tas fram i syfte att utforma verkställigheten på ett ändamålsenligt sätt och förbereda frigivningen. Den ska vara individuellt utformad efter omständigheterna i det enskilda fallet. Den intagne ska få en kopia av verkställighetsplanen. (KVFS 2016:2)

Allmänna råd

Med att verkställigheten utformas på ett ändamålsenligt sätt avses såväl att kravet på samhällsskydd och ordning och säkerhet i anstalt tillgodoses som att åtgärder vidtas för att minska risken för återfall i brott, underlätta den intagnes anpassning i samhället eller motverka negativa följder av frihetsberövandet.

Frågan om en intagen får inneha en kopia av verkställighetsplanen prövas enligt bestämmelserna i 5 kap. fängelselagen (2010:610). (KVFS 2016:2)

27 § Verkställighetsplanen ska för varje intagen vara baserad på en riskbedömning och en behovsbedömning. En förnyad risk- eller behovsbedömning ska göras när det finns anledning till det.

Allmänna råd

Verkställighetsplanen ska baseras på en sammanställning och bedömning av identifierade risker och behov som har betydelse för innehållet i verkställigheten och för möjligheterna att minska risken för återfall i brott.

Riskbedömningen bör identifiera de risker som har starkast samband med risken för återfall i brott. En identifierad risk anges i termer av låg, medel eller hög risk. Utifrån en samlad bedömning bör identifieras vilka riskreducerande åtgärder som är nödvändiga.

Behovsbedömningen bör identifiera vilka åtgärder som kan underlätta den intagnes anpassning i samhället eller övergången till ett liv i frihet, motverka negativa följder av frihetsberövandet samt tillgodose behov av hälso- och sjukvård.

Skäl att göra en förnyad risk- eller behovsbedömning kan föreligga t.ex. om en intagen döms på nytt under pågående verkställighet eller om ny information framkommer som motiverar en ny bedömning. (KVFS 2016:2)

27 a § Vid utformning av verkställighetsplanen ska eventuella barns behov i egenskap av närstående till den intagne särskilt beaktas. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Att beakta eventuella närstående barns behov kan avse t.ex. barnets behov av att upprätthålla kontakt med en frihetsberövad förälder. Även barnets utsatthet bör särskilt beaktas. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd till 6 § andra stycket fängelseförordningen (2010:2010)

Hänsyn till brottsoffer bör särskilt uppmärksammas inför utformningen av t.ex. kontroll eller villkor. (KVFS 2019:5)

28 § En intagen har rätt att aktivt delta i och medverka vid planering och utformning av verkställighetsplanen. Den intagne har rätt att närvara vid ett kollegium där hans eller hennes verkställighetsplan ska behandlas, om det inte kan äventyra ordningen eller säkerheten.

Verkställighetsplanens innehåll

29 § I verkställighetsplanen ska verkställighetsinnehållet preciseras i åtgärder med hänsyn tagen till

- de risker och behov som identifierats enligt 27 och 27 a §§,
- kravet på samhällsskydd,
- behovet av att upprätthålla ordningen och säkerheten i anstalt och
- praktiska förutsättningar.

Åtgärderna ska vara tidsatta och uppföljningsbara. De ska vid behov planeras och utformas i samverkan med berörda myndigheter. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

En sådan begränsad verkställighetsplan som avses i 1 kap. 30 § andra stycket bör fokusera på den eller de mest prioriterade åtgärderna och genomförandet av dessa.

Med praktiska förutsättningar avses t.ex. de resurser som finns tillgängliga vid den anstalt som den intagne är placerad i eller kan komma att omplaceras till.

Åtgärder med hänsyn till sådan dokumentation som avses i 27 a § kan t.ex. handla om insatser i anslutning till den intagnes kontakt med barnet eller för att främja sådan kontakt. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd till 6 § första stycket fängelseförordningen (2010:2010)

Förutsättningarna att bevilja den intagne särskilda utslussningsåtgärder bör normalt övervägas redan i samband med att verkställighetsplanen tas fram. Det bör framgå när planerade åtgärder tidigast kan påbörjas. För en långtidsdömd kan planeringen initialt begränsas till att ange en tidpunkt för när den mer konkreta planeringen bör inledas. (KVFS 2016:2)

Fastställande och ändring

30 § Verkställighetsplanen ska fastställas inom 30 dagar från det att den intagne skrivits in i anstalt. För en intagen som varit placerad i riksmottagning ska verkställighetsplanen dock fastställas inom 30 dagar från omplacering till en annan anstalt eller avdelning.

För en intagen med två månader eller kortare återstående verkställighetstid som inte kan antas komma att ställas under övervakning efter villkorlig frigivning, ska en begränsad verkställighetsplan fastställas inom 14 dagar.

Verkställighetsplanen ska ändras när det finns anledning till det. När en ändring innebär att en åtgärd läggs till, tas bort eller avbryts ska verkställighetsplanen fastställas på nytt. Verkställighetsplanen ska också fastställas på nytt när det annars är motiverat, och alltid minst var fjärde månad från senaste fastställande.

De tidsfrister som anges i första till tredje styckena får överskridas om det finns särskilda skäl. (KVFS 2016:2)

31 § Upphävd genom KVFS 2016:2.

Allmänna råd till 6 § tredje stycket fängelseförordningen (2010:2010)

Anledning att ändra verkställighetsplanen kan t.ex. vara att åtgärder genomförts och det finns behov av ytterligare åtgärder, att en förnyad risk- eller behovsbedömning föranleder ändrade eller nya åtgärder eller att planerade åtgärder avbrutits eller inte kommit till stånd.

Det får avgöras i varje enskilt fall om det med hänsyn till åtgärdernas karaktär, utformning och tidsplan m.m. är motiverat att fastställa verkställighetsplanen utan att fyra månader har förflutit. (KVFS 2016:2)

Särskilda villkor för långtidsdömda

Beslut om särskilda villkor

Allmänna råd till 1 kap. 7 § första stycket fängelselagen (2010:610)

Möjligheten att avstå från att besluta om särskilda villkor när det är uppenbart obehövt bör användas restriktivt.

Beslut om särskilda villkor kan anses uppenbart obehövt t.ex. när den återstående verkställighetstiden understiger ett år. I vissa fall kan det också vara uppenbart obehövt att besluta om särskilda villkor för en intagen som inte varit frihetsberövad i direkt anslutning till att verkställigheten inleddes. Om en sådan intagen tidigare har dömts till fängelse, är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet eller är dömd för våldsbrott, finns dock normalt behov av särskilda villkor.

I beslutet om särskilda villkor anges normalt i vilka anstalter eller avdelningar den intagne får placeras och när omplacering till anstalt eller avdelning med lägre grad av övervakning och kontroll får beviljas, om och när permission får beviljas och om och när särskilda utslusningsåtgärder får beviljas.

Allmänna råd till 1 kap. 7 § andra stycket fängelselagen (2010:610)

Särskilda skäl att besluta om särskilda villkor för en intagen som har dömts till fängelse i lägst två år kan vara t.ex. att den intagne är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet, att den intagne var under 21 år när brottet begicks och är dömd för upprepad våldsbrottslighet eller att den intagne under tidigare verkställighet har gjort sig skyldig till allvarlig misskötsamhet. Ytterligare exempel kan vara att det bedöms finnas hög risk för rymning, fritagning eller för att den intagne gör sig skyldig till allvarlig brottslighet i anstalt.

Riskbedömning

32 § Vid beslut om vilka särskilda villkor som ska gälla för verkställigheten ska särskilt beaktas risken för att den intagne under verkställigheten

1. rymmer eller fritas från anstalt,
2. begår brott,
3. använder hot eller våld, eller
4. gör sig skyldig till annan allvarlig misskötsamhet.

33 § Vid bedömningen av de risker som anges i 32 § ska särskilt beaktas

1. karaktären och omfattningen av den intagnes tidigare och aktuella brottslighet,
2. utfallet av tidigare och pågående verkställighet,
3. strafftidens längd och återstående verkställighetstid,
4. om den intagne ska utvisas eller avvisas efter frigivning eller saknar anknytning till riket,
5. om den intagne är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet, och
6. den intagnes personliga förhållanden, såsom missbruk eller psykisk ohälsa.

Omprövning av särskilda villkor

- 34 §** Ett beslut om särskilda villkor ska alltid omprövas om den intagne
1. rymmer eller fritas
  2. döms för våldsbrott eller annat allvarligt brott som begåtts under verkställigheten, eller
  3. gör sig skyldig till annan allvarlig misskötsamhet.

Allmänna råd till 1 kap. 8 § fängelselagen (2010:610)

Anledning att ompröva villkoren kan även finnas t.ex. om den intagne avviker från permission, begår andra brott under pågående verkställighet eller döms för brott som begicks före verkställigheten. Andra anledningar kan vara att strafftidens längd förändras genom nåd, tidsbestämning eller ändrat domslut eller att den intagnes situation förändras i positiv eller negativ riktning så att den tidigare riskbedömningen inte längre är aktuell.

Omprövning av de särskilda villkoren kan initieras av Kriminalvården eller av den intagne.

2 kap. Placering

Allmänna bestämmelser om placering i anstalt

Allmänna råd till 2 kap. 1 § första stycket fängelselagen (2010:610)

Ett beslut om placering ska föregås av en helhetsbedömning i varje enskilt fall. Denna bedömning får inte mynna ut i att en intagen placeras under högre eller lägre grad av övervakning och kontroll än som är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten ska kunna upprätthållas.

Graden av övervakning och kontroll framgår i första hand av anstaltens eller avdelningens säkerhetsklass.

Riskbedömning

1 § Vid bedömningen av de risker som framgår av 10 § 1 fängelseförordningen (2010:2010) ska särskilt beaktas

1. karaktären och omfattningen av den intagnes tidigare och aktuella brottslighet,
2. utfallet av tidigare och pågående verkställighet,
3. strafftidens längd och återstående verkställighetstid,
4. om den intagne ska utvisas eller avvisas efter frigivning eller saknar anknytning till riket,
5. om den intagne är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet, och
6. den intagnes personliga förhållanden, såsom missbruk eller psykisk ohälsa.

Andra omständigheter av betydelse för ordningen eller säkerheten

Allmänna råd till 10 § 2 fängelseförordningen (2010:2010)

En olämplig sammansättning av intagna kan uppkomma t.ex. när det gäller intagna som är dömda i samma mål eller som är medlemmar i eller har annan koppling till samma eller rivaliserande kriminella nätverk, om en intagen riskerar att utsättas för övergrepp av en annan intagen eller om en intagen kan befaras påverka en annan intagen att allvarligt störa ordningen eller säkerheten.

Att behovet av att i övrigt kunna bedriva en ändamålsenlig verksamhet i anstalt särskilt ska beaktas innebär bl.a. att hänsyn kan tas till Kriminalvårdens behov av att ha anstalter och avdelningar med olika inriktning, t.ex. behandling eller omvårdnad.

Behovsbedömning

Allmänna råd till 2 kap. 1 § andra stycket fängelselagen (2010:610)

Omvårdnadsbegreppet innefattar här även behov av viss medicinsk behandling och skydd mot övergrepp.

2 § Vid placering ska, i den utsträckning det är möjligt, beaktas den intagnes behov av åtgärder som kan underlätta hans eller hennes anpassning i samhället eller övergången till ett liv i frihet eller som kan motverka negativa följder av frihetsberövandet.

Omplacering

3 § En intagen ska omplaceras till en annan anstalt eller avdelning om graden av övervakning och kontroll där han eller hon är placerad inte motsvarar vad som är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten ska kunna upprätthållas.

Omplacering ska även, i den utsträckning det är möjligt, ske om det behövs för att tillgodose den intagnes behov enligt 2 kap. 1 § andra stycket fängelselagen (2010:610) och 2 §.

Allmänna råd

Att graden av övervakning och kontroll inte motsvarar vad som är nödvändigt för att upprätthålla ordningen eller säkerheten kan motivera omplacering till såväl högre som lägre grad av övervakning och kontroll. Vid bedömningen av vad som är nödvändigt med hänsyn till ordningen eller säkerheten ska beaktas vad som anges i 10 § fängelseförordningen (2010:2010).

Omplacering på grund av den intagnes behov bör normalt beviljas endast för behov som har identifierats i verkställighetsplanen. (KVFS 2019:2)

Allmänna råd till 2 kap. 4 a § fängelselagen (2010:610)

Att en placering i häkte får ske endast om det är nödvändigt med hänsyn till ordningen eller säkerheten innebär att anstalten i första hand ska försöka hantera frågan genom t.ex. omplacering inom anstalten, placering i annan anstalt eller placering i avskildhet.

En placering i polisarrest bör övervägas endast om placering i häkte inte är möjlig. Med att en sådan placering är tillfällig avses att den inte bör fortgå längre än ett par dagar. (KVFS 2019:2)

**KVFS
2011:1**

Vissa särskilda anstaltsplaceringar

Placering i riksmottagning inför beslut om särskilda villkor

4 § En intagen som avtjänar fängelse i lägst fyra år och som vistas i häkte när domen blir verkställbar ska placeras i riksmottagning för utredning inför beslut om särskilda villkor, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Även i annat fall kan en intagen placeras i riksmottagning om det behövs inför beslut om särskilda villkor.

Allmänna råd

Särskilda skäl att inte placera en intagen i riksmottagning kan finnas t.ex. när den återstående verkställighetstiden understiger ett år och det därför kan antas vara uppenbart obehövt att besluta om särskilda villkor.

Placering i riksmottagning enligt andra stycket kan behövas t.ex. om en intagen, på grund av ny dom eller ändrat domslut, under pågående verkställighet får en strafftid om lägst fyra år eller om en intagen som har dömts till fängelse i lägst två år ska meddelas särskilda villkor och de särskilda resurser som finns vid riksmottagningen behöver tas i anspråk för utredningen.

Annan placering i riksmottagning

5 § Upphävd genom KVFS 2019:5.

Tillfällig placering i anstalten Gruvberget och anstalten Kumla

6 § En intagen får tillfälligt placeras i anstalten Gruvberget och anstalten Kumla för att delta i särskild verksamhet.

För att bevilja en intagen tillfällig placering i anstalten Gruvberget som inte förutsätter att personal från den anstalt där den intagne är placerad följer med ska den intagne

1. normalt ha dömts till fängelse minst två år, eller, om den intagne är en kvinna, fängelse minst ett år,
2. ha genomfört minst tre permissioner på egen hand utan anmärkning samt
3. ha visat god skötsamhet.

För att bevilja en intagen tillfällig placering i anstalten Gruvberget som förutsätter att personal från den anstalt där den intagne är placerad följer med är det tillräckligt att den intagne har genomfört minst en permission med åtföljande personal utan anmärkning och att den intagne visat god skötsamhet. (KVFS 2017:1)

Allmänna råd

1-3 §§ tillämpas även vid tillfällig placering enligt denna bestämmelse.

Vid bedömningen av om en tillfällig placering ska beviljas bör särskilt beaktas om den intagne tillhör den målgrupp av intagna som den särskilda verksamheten riktar sig till. Vid riskbedömningen för prövning av en tillfällig placering i anstalten

Grubberget bör särskilt beaktas om den intagne bedöms kunna vistas under den låga grad av övervakning och kontroll som gäller där.

En intagen bör normalt inte beviljas mer än två tillfälliga vistelser per år i anstalten Grubberget. (KVFS 2017:1)

Tillstånd att ha spädbarn i anstalt

Allmänna råd till 2 kap. 5 § fängeslagen (2010:610)

Med spädbarn avses ett barn under de allra första levnadsåren.

Att tillåta en intagen att ha sitt spädbarn hos sig i anstalt kan anses vara till barnets bästa t.ex. när den intagnes återstående verkställighetstid är kort eller utvisning eller avvísning av den intagne är nära förestående och det inte finns någon lämpligare placering för barnet.

7 § En intagen som medges tillstånd att ha sitt spädbarn hos sig ska försees med nödvändig utrustning och ges sådana bostads- och sysselsättningsförhållanden som möjliggör vård av barnet.

8 § Innan ett spädbarn skiljs från en intagen ska samråd ske med socialnämnden.

3 kap. Sysselsättning och ersättning

Sysselsättning

Allmänna råd till 3 kap. 1 § fängeslagen (2010:610)

Med annan strukturerad verksamhet avses t.ex. självförvaltning, arbetsträning, social färdighetsträning, särskilda aktiviteter för pensionärer eller intagna med funktionsnedsättning samt annan jämförbar verksamhet.

1 § En intagen får anvisas sysselsättning under helgfri måndag till fredag klockan 07.30 – 19.00. Om sysselsättningens art eller något annat särskilt förhållande kräver det får dock en intagen som är över 18 år anvisas sysselsättning även under andra tider.

Allmänna råd

Anvisning av sysselsättning sker huvudsakligen inom ramen för verkställighetsplanen och kan preciseras t.ex. genom schemaläggning.

Med helgfri måndag till fredag avses inte midsommarafton, julafton eller nyårsafton.

Med sysselsättningens art eller något annat särskilt förhållande avses t.ex. självförvaltning, intern service, skötsel av djur och snöröjning. (KVFS 2013:4)

1 a § En intagen har rätt till två arbetsfria dagar per vecka, om det inte finns särskilda skäl mot det. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Särskilda skäl kan finnas om något oförutsett händer, t.ex. sjukdom eller speciella väderförhållanden. (KVFS 2013:4)

Ersättning

Ersättning för sysselsättning

2 § En intagen har rätt till ersättning med 13 kronor per timme (normalersättning) för tid som han eller hon deltar i eller utför anvisad sysselsättning (sysselsättningstid), om inte annat följer av 5-6 §§.

Om en intagen, när han eller hon utför arbete, presterar väsentligt lägre än vad som kan förväntas ska normalersättningen sänkas till 8 kronor per timme (sänkt ersättning). Normalersättningen får endast sänkas om den intagne, efter att han eller hon informerats om att sänkning kan komma att ske, inte höjt sin prestation. Den sänkta ersättningen ska gälla till dess att den intagne visat att han eller hon presterar utifrån vad som kan förväntas av honom eller henne.

En intagen i anstalten Luleå får, inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna, beviljas normalersättning med 15 kronor per timme. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

En intagen som under sysselsättning stör ordningen eller vägrar följa anvisningar och som därigenom försvårar genomförandet av verksamheten anses inte ha utfört eller deltagit i anvisad sysselsättning.

Bedömningen av vilken prestation som kan förväntas av en intagen bör göras utifrån vad en intagen normalt producerar med hänsyn tagen till den intagnes individuella förutsättningar. Bedömningen bör i regel göras med utgångspunkt i den sammantagna prestationen under en period om en vecka. (KVFS 2013:4)

3 § I sysselsättningstid ingår eventuell restid, tid för byte av sysselsättning under en dag samt raster om totalt 30 minuter per dag. Lunchrast inräknas inte i sysselsättningstiden. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Med restid avses tid för resa till och från platsen för sysselsättningen. Med restid avses däremot inte den tid det vid arbetsdagens början och slut tar för en intagen att ta sig från avdelningen till platsen för sysselsättning inom anstalten. (KVFS 2012:1)

4 § I sysselsättningstid ingår, om den intagne annars skulle ha utfört eller deltagit i sysselsättning, även tid för

1. planerade och personalledda samtal om verkställigheten och därmed jämförbara frågor,
2. närvaro vid kollegium,
3. deltagande i förtroenderåd eller förtroenderåds överläggning med ledningen för anstalten,
4. introduktionsbesök inför särskild utslussningsåtgärd som sker tillsammans med personal, samt
5. annan angelägen aktivitet som sker inom anstalten. (KVFS 2013:4)

KVFS 2011:1

Allmänna råd

Med annan angelägen aktivitet avses t.ex. besök hos läkare, tandläkare, sjuksköterska, sjukgymnast, psykolog eller träff med NAV-medarbetare. (KVFS 2013:4)

5 § En intagen som utför arbete mer än åtta timmar en viss dag har därefter rätt till ersättning med 19 kronor och 50 öre per timme. Detsamma gäller om en intagen en viss vecka arbetar mer än 40 timmar. (KVFS 2013:4)

5 a § En intagen som utför arbete på en dag som annars skulle ha varit arbetsfri för honom eller henne enligt 1 a § har rätt till ersättning med 19 kronor och 50 öre per timme. (KVFS 2013:4)

6 § En intagen har rätt till ersättning med 3 kronor per timme utöver normalersättning eller sänkt ersättning för arbete som utförs på annan tid än helgfri måndag till fredag klockan 07.30 – 19.00, om inte ersättning utgår enligt 5 eller 5 a §. (KVFS 2013:4)

Ersättning om den intagne inte kan anvisas sysselsättning eller vid sjukdom

7 § En intagen som inte kan anvisas sysselsättning i den omfattning som normalt gäller för sysselsättning i anstalten har rätt till ersättning med 6 kronor och 50 öre för varje timme som sysselsättning inte kan anvisas. Det gäller dock inte om rätt till ersättning saknas enligt 13 § fängelseförordningen (2010:2010). (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

En intagen bör erbjudas sysselsättning under 30–40 timmar per vecka. Vilken tid som normalt gäller för sysselsättning i en viss anstalt framgår av anstaltens lokala rutiner. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd till 13 § fängelseförordningen (2010:2010)

Om en intagen som på grund av sitt eget beteende är placerad i avskildhet inte kan anvisas sysselsättning har han eller hon normalt inte rätt till ersättning. (KVFS 2013:4)

8 § En intagen vars arbetsförmåga är helt eller delvis nedsatt på grund av sjukdom har rätt till ersättning med 6 kronor och 50 öre per timme för den tid som han eller hon annars skulle ha utfört eller deltagit i sysselsättning. Det gäller dock inte om rätt till ersättning saknas enligt 13 § fängelseförordningen (2010:2010). (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Med att den intagnes arbetsförmåga är helt eller delvis nedsatt på grund av sjukdom avses såväl fysisk och psykisk sjukdom som skada.

Allmänna råd till 3 kap. 4 § fängelselagen (2010:610)

Permissions- och frigivningsändamål kan vara t.ex. resa, uppehälle, inköp av kläder och liknande i samband med permission, särskild permission, särskild utslussningsåtgärd eller frigivning.

En intagen kan få använda den innehållna ersättningen för andra angelägna ändamål som kan underlätta anpassningen i samhället, om medlen inte behövs vid permission, särskild permission, särskild utslussningsåtgärd, frigivning eller för att betala hemresa enligt 19 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Sådana ändamål kan vara t.ex. att betala telefonsamtal, tandvård, glasögon eller en närståendes resa till anstalten, eller ekonomisanering.

Den intagne ska normalt få tillgång till de medel som hållits inne när han eller hon frigges eller överförs till ett annat land för fortsatt verkställighet av straffet där. Om den intagne tas i förvar i omedelbar anslutning till villkorlig frigivning kan medlen hållas inne även under den tid som den intagne är tagen i förvar. (KVFS 2013:4)

8 a § För en intagen som är dömd till utvisning ska ersättning som hållits inne för permissions- och frigivningsändamål användas för betalning av en sådan resa som avses i 19 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716).

Åtgärd enligt första stycket ska dokumenteras och den intagne ska underrättas om den. (KVFS 2013:4)

Uttag av belopp för att ersätta skadad egendom

9 § Ett sådant belopp som avses i 3 kap. 5 § fängelselagen (2010:610) får inte tas ut av ersättning som hålls inne för permissions- och frigivningsändamål.

När ett belopp tas ut med stöd av 3 kap. 5 § fängelselagen (2010:610) ska den intagne av ersättningen som avses i 3 kap. 3 § samma lag få behålla ett belopp om 100 kronor per ersättningsvecka. (KVFS 2013:4)

Utbetalning av ersättning

10 § Utbetalning av ersättning för sysselsättning ska ske genom att det intjänade beloppet varannan vecka, på veckodag som Kriminalvården bestämmer, sätts in på ett för detta ändamål särskilt konto som administreras av Kriminalvården. (KVFS 2020:4)

11 § En intagen ska vid varje utbetalningstillfälle skriftligen informeras om storleken på det intjänade beloppet och hur det har beräknats. (KVFS 2020:4)

12 § En intagen som saknar pengar när verkställigheten påbörjas kan få förskott av ersättningen med högst 800 kronor. Återbetalning ska ske vid ett eller flera tillfällen genom avräkning från ersättning för sysselsättning eller på annat sätt. (KVFS 2011:11)

Allmänna råd

Förskott bör motsvara ersättning för det antal dagar som återstår till nästkommande utbetalning av ersättning.

När en intagen återbetalar ett förskott bör han eller hon i regel få behålla halva ersättningen vid varje utbetalningstillfälle. (KVFS 2013:4)

4 kap. Fritid

Allmänna råd till 4 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Synnerliga skäl mot att ge möjlighet till en timmes utomhusvistelse varje dag kan finnas t.ex. vid en oförutsedd situation som gör det nödvändigt att hålla de intagna avskilda från varandra med stöd av 6 kap. 5 § fängelselagen (2010:610) och det till följd därav saknas praktiska förutsättningar att låta de intagna vistas utomhus.

Allmänna råd till 4 kap. 2-5 §§ fängelselagen (2010:610)

Tillgången till fritidssysselsättning, utbudet av massmedier, samt möjligheterna att utöva religion eller hålla förtroenderåd kan inskränkas av ordnings- eller säkerhets-skäl samt till följd av praktiska förhållanden inom Kriminalvården som t.ex. anstaltsrutiner och resurstillgång.

1 § Den fritidssysselsättning som intagna ska ges möjlighet att ägna sig åt ska vara av varierat slag.

Allmänna råd

En intagen bör ges möjlighet till fritidssysselsättning som utgår från behov som har identifierats i verkställighetsplanen.

Intagna bör ges möjlighet att låna enklare utrustning till fritidssysselsättning, t.ex. CD-spelare och hörlurar, musikinstrument samt sällskapsspel. En förutsättning för utlåning av sådan utrustning är att den intagne inte tidigare har manipulerat eller på annat sätt skadat utlånad egendom och inte heller kan antas komma att göra det.

2 § En intagen ska genom Kriminalvårdens försorg ges möjlighet att köpa vissa förbrukningsvaror.

Inköp enligt första stycket får endast ske med pengar som i enlighet med dessa föreskrifter har satts in eller överförts till det konto som avses i 3 kap. 10 §. (KVFS 2020:4)

3 § Ny benämning: 1 kap. 25 a § (KVFS 2018:5)

4 § En intagen ska ges möjlighet att ta del av ett varierat utbud av litteratur och samhällsinformation.

5 § En intagen ska ges möjlighet att ta del av SVT 1, SVT 2 samt TV 4.

6 § En intagen ska på lämpligt sätt ges möjlighet till kontakt med en representant för den egna religionen.

7 § Förtroenderåd ska hållas under fritid. Om det inte är möjligt, får det hållas under sysselsättningstid. Kriminalvården bestämmer när förtroenderåds överläggning med ledningen för anstalten ska hållas.

Förtroenderåd får hållas utan närvaro av personal, om inte ordningen eller säkerheten kan äventyras.

Vid förtroenderåd och förtroenderåds överläggning med ledningen för anstalten ska Kriminalvården tillhandahålla nödvändigt skrivmaterial.

**KVFS
2011:1**

5 kap. Personliga tillhörigheter

Allmänna råd till 5 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Med personliga tillhörigheter avses all egendom som tillhör en intagen, t.ex. kläder, skor, pengar och försändelser. Egendom som Kriminalvården förser den intagne med utgör inte personliga tillhörigheter. Med innehav avses att den intagne förvarar personliga tillhörigheter i bostadsrummet eller i gemensamma utrymmen i anstalten. Med innehav avses också att den intagne förfogar över sådana pengar som anges i 5 § första stycket på konto som administreras av Kriminalvården för den intagne. (KVFS 2020:4)

Mottagande och innehav

Böcker, tidskrifter och tidningar

Allmänna råd till 5 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Behandlingsbegreppet innefattar här brotts- och missbruksrelaterad programverksamhet som den intagne genomgår med anledning av att han eller hon har ett missbruk eller är dömd för sexualbrott eller våldsbrott.

1 § En intagen får inte ta emot och inneha böcker, tidskrifter eller tidningar som uppmanar till brott eller som innehåller beskrivningar av vapen eller av hur man tillverkar droger eller föremål som är ägnade att användas som brottsverktyg.

2 § En intagen som genomgår behandling för sexualbrottslighet får inte ta emot och inneha böcker, tidskrifter eller tidningar med pornografiskt innehåll.

Allmänna råd

Med pornografiskt innehåll avses text och bilder som på ett ohöjlt och utmanande sätt beskriver eller återger ett sexuellt motiv, t.ex. bilder som visar samlag eller könsorgan.

3 § En intagen som genomgår behandling mot missbruk får inte ta emot och inneha böcker, tidskrifter eller tidningar som förhärligar bruk av sådant som den intagne missbrukar.

Allmänna råd

Missbruk kan avse droger och även t.ex. spel.

4 § En intagen som genomgår behandling för våldsbrott får inte ta emot och inneha böcker, tidskrifter eller tidningar som förhålligär våld.

Pengar

5 § En intagen får inte ta emot och inneha andra pengar än sådana som

1. utbetalas av Kriminalvården, eller
2. utbetalas av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten och utgör sjukersättning, aktivitetsersättning eller ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Med undantag för det belopp som hålls inne för permissions- och frigivningsändamål får en intagen disponera sådana pengar som avses i första stycket. Av allmänna råd till 3 kap. 4 § fängeslagen (2010:610) och 3 kap. 8 a § framgår hur pengar som hålls inne för permissions- och frigivningsändamål kan användas av den intagne.

Av den ersättning som avses i första stycket 2 samt de pengar som utbetalas av Kriminalvården och som inte avser ersättning enligt 3 kap. får dock högst 800 kronor varannan vecka överföras till det konto som avses i 3 kap. 10 §.

I övrigt får den intagne inte disponera pengar utöver vad som följer av 11 §. (KVFS 2020:4)

5 a § En intagen ska i samband med att information lämnas enligt 3 kap. 11 § även informeras om saldot på de konton som administreras av Kriminalvården för den intagne. (KVFS 2020:4)

6 § En intagen får inte ta emot och inneha kontanter. Det gäller dock inte en intagen som är tillfälligt placerad i anstalten Gruvberget enligt 2 kap. 6 §. (KVFS 2020:4)

Övriga personliga tillhörigheter

7 § En intagen får inte ta emot och inneha

- pass,
- alkohol eller annat berusningsmedel,
- rökverk och tillbehör, annat än i samband med tillåten rökning, eller
- utrustning för elektronisk kommunikation eller lagring av data. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Med tillbehör till rökverk avses t.ex. tändare, tändstickor och andra elddon samt tobak, cigarettpapper och lösa filter.

Med utrustning för elektronisk kommunikation avses t.ex. telefoner, datorer, vissa spelkonsoler och tillbehör till sådan utrustning.

Allmänna råd till 5 kap. 1 § andra stycket fängeslagen (2010:610)

Bedömningen av vilka personliga tillhörigheter som kan anses vara motiverade för att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt och därmed

kan tillåtas bör ta sin utgångspunkt i att ordningen och säkerheten ska kunna upprätthållas och att verkställigheten särskilt ska inriktas på åtgärder som förebygger återfall i brott. Mottagande och innehav av tillhörigheter som kan äventyra ordningen eller säkerheten, t.ex. tillhörigheter som genom sin mängd försvårar visitation eller vållar sanitär olägenhet eller som kan antas motverka den behandling som den intagne genomgår är aldrig motiverat. Bedömningen av vad som kan anses motiverat kan variera såväl mellan olika avdelningar och anstalter som mellan olika intagna och grupper av intagna.

Normalt är följande personliga tillhörigheter motiverade:

- underkläder och träningsskor,
- glasögon eller annat synhjälpmedel,
- hörselhjälpmedel,
- armbandsur av enklare beskaffenhet,
- vigselring,
- ett fåtal övriga smycken av mindre värde,
- ett fåtal elektriska apparater av enklare slag,
- utrustning som behövs för att utöva religion,
- fotografier, brev och vykort,
- CD-spelare och hörlurar eller motsvarande,
- CD-skivor eller motsvarande, om den intagne har tillgång till CD-spelare eller motsvarande,
- telefonkort till INTIK-systemet, samt
- tillhörigheter som är inköpta i kiosk eller varuautomat genom Kriminalvårdens försorg.

Även andra personliga tillhörigheter än de uppräknade kan vara motiverade om innehavet bedöms särskilt angeläget för den intagne. En förutsättning är dock att tillhörigheterna utan olägenhet kan förvaras och transporteras inom Kriminalvården. På anstalt av lägsta säkerhetsklass kan det, om det är godtagbart av ordnings- och säkerhetsskäl, medges att intagna får ta emot och inneha andra kläder och skor än de som Kriminalvården försörjer den intagne med. (KVFS 2019:5)

8 § Ett beslut om mottagande och innehav kan återkallas om mottagandet och innehavet kan äventyra ordningen eller säkerheten, motverka den behandling som den intagne genomgår eller i övrigt inte anses vara motiverat för att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Omhändertagande och förvaring

Allmänt

Allmänna råd till 5 kap. 2 § fängelselagen (2010:610)

Ett omhändertagande enligt 5 kap. 2 § fängelselagen (2010:610) av andra tillhörigheter än pass och pengar innebär inte någon annan inskränkning i den intagnes rätt att disponera tillhörigheterna utöver att han eller hon inte får inneha dem.

Omhändertagande av personliga tillhörigheter kan ske t.ex. vid kontroll av bostadsrum, kroppsvisitation eller granskning av försändelser. Skriftliga handlingar, t.ex. brev, böcker, tidskrifter eller tidningar, får dock inte omhändertas enligt 5 kap.

2 § fängelselagen (2010:610) vid granskning, dvs. innan befordran. Detta hindrar inte att försändelsen i vissa fall hålls kvar med stöd av 7 kap. 8 § fängelselagen (2010:610).

Personliga tillhörigheter som en intagen inte får ta emot och inneha behöver inte alltid omhändertas. Den intagne kan istället, efter en skriftlig överenskommelse med Kriminalvården, förvara tillhörigheterna på särskilt anvisad plats inom anstalten, t.ex. i ett skåp som både den intagne och Kriminalvården har nyckel till. Tillhörigheter som den intagne förvarar på detta sätt behöver inte dokumenteras. (KVFS 2014:3)

9 § När personliga tillhörigheter som en intagen inte får ta emot och inneha omhändertas ska, om möjligt, två tjänstemän medverka.

Förvaring vid transport

10 § Inför en transport ska de personliga tillhörigheter som ska följa med vid transporten packas i emballage som tillhandahålls av Kriminalvården. Emballaget ska plomberas. Plombering ska dock inte ske av emballage som innehåller tillhörigheter som den intagne kan behöva under transporten.

Den intagne får själv, om det lämpligen kan ske, packa tillhörigheter som inte är omhändertagna och plombera emballaget. Utförs uppgifterna av Kriminalvården ska, om möjligt, två tjänstemän medverka.

Antalet kollin ska förtecknas. (KVFS 2011:11)

Allmänna råd

Tillhörigheter som den intagne kan behöva under transporten kan t.ex. vara läkemedel. (KVFS 2011:11)

Medgivande att disponera omhändertagna pengar och pass

11 § En intagen får endast disponera omhändertagna pengar genom att skicka eller lämna ut dem till en mottagare utanför Kriminalvården, eller ta med dem ut från anstalten i samband med en utevistelse.

En intagen får dock inte disponera omhändertagna pengar enligt första stycket om det finns särskilda skäl mot det. (KVFS 2020:4)

12 § Upphävd genom KVFS 2020:4.

13 § Den intagne får disponera sitt pass endast om det finns särskilda skäl.

Sändande av omhändertagna tillhörigheter från anstalt

14 § Andra omhändertagna tillhörigheter än pass ska sändas till den adress där den intagne är folkbokförd, eller till annan adress som han eller hon anger.

Tillhörigheterna ska inte sändas om den intagne

1. behöver ha tillgång till dem i anstalt,

2. behöver dem vid permission eller annan tillfällig vistelse utanför anstalt och det är rimligt att tillhörigheterna förvaras i anstalt i avvaktan på en sådan vistelse, eller

3. behöver dem under särskild utslussningsåtgärd eller vid frigivning och det är rimligt att tillhörigheterna förvaras i anstalt i avvaktan på en sådan åtgärd.

Tillhörigheterna ska inte heller sändas om det finns särskilda skäl mot det. (KVFS 2020:4)

14 a § När tillhörigheter sänds från anstalten enligt 14 § ska den intagne underrättas. (KVFS 2011:11)

15 § Innan omhändertagna tillhörigheter sänds från anstalten ska den intagne ges möjlighet att se till att de skickas, hämtas eller tas med ut från anstalten.

16 § Kostnad som uppstår i samband med att omhändertagna tillhörigheter sänds från anstalten ska avräknas från den intagnes ersättning för sysselsättning. Avräkning får dock inte göras från den ersättning som hålls inne för permissions- och frigivningsändamål.

Hantering av personliga tillhörigheter sedan frihetsberövandet upphört

Allmänna råd till 5 kap. 4 § fängelselagen (2010:610)

Den period om tre månader under vilken personliga tillhörigheter ska förvaras räknas normalt från den tidpunkt då den intagne frigges eller annars har fullgjort verkställigheten i anstalt eller från den tidpunkt då frihetsberövandet har upphört på annat sätt, t.ex. genom att den intagne rymt eller fritagits, avlidit eller överförts för fortsatt verkställighet i ett annat land. Med att frihetsberövandet upphört avses inte att den intagne med stöd av lag vistas utanför anstalten.

Med att försäljning inte är möjlig avses t.ex. att tillhörigheterna saknar marknadsvärde. Med skälig ersättning avses normalt det belopp som influtit vid försäljningen med avdrag för Kriminalvårdens omkostnader för försäljning t.ex. vid auktion.

Dokumentation

17 § När omhändertagna tillhörigheter med stort ekonomiskt värde förvaras ska dokumentation ske genom fotografering.

18 § Utöver vad som framgår av 14 § andra stycket fängelseförordningen (2010:2010) ska dokumentation ske när omhändertagna tillhörigheter lämnas ut eller sänds från anstalten och när kvarlämnade tillhörigheter säljs eller förstörs.

19 § När en personlig tillhörighet lämnas ut ska mottagandet kvitteras. Om mottagaren vägrar kvittera utlämnandet ska en tjänsteman, eller om möjligt två tjänstemän, intyga att utlämnande har skett. (KVFS 2011:11)

6 kap. Vistelse i gemensamhet och avskildhet

1 § I en anstalt av säkerhetsklass 1 och 2 får intagna vara inlåsta i sina bostadsrum i anslutning till dygnsvilan under tiden klockan 19.00 - 08.00. Utöver tid för inlåsnings och upplåsning av en avdelning får en intagen inte vara inlåst mer än tolv timmar per dygn enligt denna bestämmelse.

Inlåsnings får påbörjas 15 minuter före den tid som vid anstalten gäller för inlåsnings i bostadsrummet. Upplåsning ska avslutas senast 15 minuter efter den tid som vid anstalten gäller för upplåsning av bostadsrummet. (KVFS 2011:11)

2 § I en anstalt av säkerhetsklass 3 får intagna vara inlåsta på sina bostadsavdelningar i anslutning till dygnsvilan under tiden klockan 21.00 - 08.00. Utöver tid för inlåsnings och upplåsning av en avdelning får en intagen inte vara inlåst mer än tio timmar per dygn enligt denna bestämmelse.

Inlåsnings får påbörjas 30 minuter före den tid som vid anstalten gäller för inlåsnings på avdelningen. Upplåsning ska avslutas senast 30 minuter efter den tid som vid anstalten gäller för upplåsning av avdelningen. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd till 6 kap. 4 § fängelselagen (2010:610)

Skäl för att hålla den intagne avskild kan t.ex. vara att den intagne upplever hot mot sin person. Om en sådan åtgärd kan befaras ha negativ inverkan på den intagne, t.ex. på hans eller hennes psykiska hälsa, kan det utgöra skäl mot avskildhet.

7 kap. Besök och andra kontakter

Besök

Allmänna råd till 7 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Med uttrycket lämpligen kan ske avses praktiska förutsättningar för besök, t.ex. vad som är möjligt med hänsyn till anstaltens rutiner samt tillgången till personal och besöksrum.

Vid bedömningen om besök kan beviljas bör såväl riskerna kring den intagne som besökaren beaktas. Besök av en person som avtjänar ett fängelsestraff eller är föremål för kriminalvård i frihet bör normalt inte beviljas. Detsamma gäller besök av en person som är misstänkt för brott, missbrukar narkotika eller är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet. Om personen är närstående till den intagne kan dock kontrollerade besök medges, om riskerna kan hanteras genom kontrollen. Om den intagne saknar närstående som han eller hon kan ta emot besök av, kan kontrollerade besök även medges för annan än närstående.

Vid bedömningen om besök av barn kan beviljas bör särskilt beaktas om barnet är närstående till den intagne. Även andra omständigheter som t.ex. barnets ålder samt de förutsättningar besöket ska äga rum under bör beaktas. Barnet bör normalt följas

åt av en vuxen under besöket. En sådan vuxen kan vara t.ex. en annan vårdnadshavare, en person från socialtjänsten eller någon annan som barnet har förtroende för. (KVFS 2019:5)

**KVFS
2011:1**

När besök lämpligen kan ske

1 § Vid fördelning av tider för besök ska besök av närstående prioriteras.
Vid fördelning av tider för besök i besökslägenhet ska besök av barn prioriteras. I övrigt ska besök till intagna, som har lång verkställighetstid och som inte kan beviljas permission, prioriteras.

Besökslägenhet

2 § Om förutsättningarna för att ta emot besök enligt 7 kap. 1 § fängelselagen (2010:610) är uppfyllda får en intagen ta emot besök i en besökslägenhet, om besöket inte ska kontrolleras på ett sådant sätt som avses i 7 kap. 2 § samma lag och besök utan sådan kontroll tidigare har genomförts i besöksrum eller på annat sätt.

Besök i anstalten Gruvberget

3 § En intagen som är tillfälligt placerad i anstalten Gruvberget får ta emot besök av närstående under de förutsättningar som anges i 2 §.

4 § Upphävd genom KVFS 2013:4.

Kontroll

5 § När en intagens besök ska kontrolleras på grund av att det finns risk för överlämnande av ett otillåtet föremål ska ett besöksrum som omöjliggör att föremål överlämnas användas, om ett sådant rum finns att tillgå och det inte finns skäl mot det.

Allmänna råd

Skäl mot att genomföra besök i ett besöksrum som omöjliggör att föremål överlämnas kan finnas t.ex. vid besök av barn.

6 § Om ett besök kontrolleras på ett sådant sätt som avses i 7 kap. 2 § fängelselagen (2010:610) på grund av att det finns risk för överlämnande av ett otillåtet föremål får den intagne och besökaren inte ha kroppskontakt, om det inte finns särskilda skäl.

Allmänna råd

Särskilda skäl att tillåta kroppskontakt kan finnas t.ex. om besökaren är ett barn.

7 § Om ett besök övervakas ska samtal under besöket föras på ett språk som förstås av den som övervakar det, om det inte är obehövligt med hänsyn till syftet med övervakningen. Om samtalet inte kan föras på ett sådant språk ska tolk anlitas. Om samtalet i strid med vad som gäller för besöket förs på ett språk som inte förstås av den som övervakar besöket eller av tolken ska besöket avbrytas, om det inte är uppenbart obehövligt.

Allmänna råd

Om syftet med övervakningen endast är att förhindra överlämnande av otillåtna föremål kan det vara obehövligt att den som övervakar besöket förstår samtalet.

8 § Om ett besök övervakas genom bild- eller ljudupptagning ska den intagne och besökaren informeras om det.

9 § En besökare får inte spela in ljud eller bild i anstalten utan Kriminalvårdens tillstånd.

9 a § Kroppsvisitation genom undersökning av föremål som en besökare vill ta med till den lokal där besöket ska äga rum ska genomföras i besökarens närvaro.

Föremål som besökaren inte vill ta med till den lokal där besöket ska äga rum får bara undersökas om det finns särskilda skäl och ska förvaras så att ingen obehörig kan komma åt dem. Besökaren ska genom skyltning eller på annat sätt informeras om att sådan undersökning kan ske. (KVFS 2018:5)

Allmänna råd

Särskilda skäl att undersöka ett föremål som en besökare inte tar med till den lokal där besöket ska äga rum kan finnas t.ex. om det finns misstankar om att föremålet kan äventyra ordningen eller säkerheten i anstalten trots att det inte tas med till besöksrummet, t.ex. utrustning som kan möjliggöra otillåten elektronisk kommunikation eller explosiva föremål. (KVFS 2018:5)

9 b § I de fall en kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning utförs på en besökare i enlighet med 7 kap. 3 § fängelselagen (2010:610) ska detta dokumenteras i journalen. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Av dokumentationen bör det framgå vem som har fattat beslut om åtgärden, varför den aktuella åtgärden har vidtagits, utfallet av åtgärden, vem som har utfört åtgärden samt vem som har bevittnat denna. (KVFS 2019:5)

Elektronisk kommunikation

Allmänna råd till 7 kap. 4 § fängelselagen (2010:610)

Med uttrycket lämpligen kan ske avses praktiska förutsättningar för elektronisk kommunikation, t.ex. vad som är möjligt med hänsyn till anstaltens rutiner samt tillgången till personal och utrustning för sådan kommunikation.

Vid bedömningen av om elektronisk kommunikation kan beviljas bör såväl riskerna kring den intagne som den som den intagne ska kommunicera med beaktas. Tillstånd till elektronisk kommunikation med en person som avtjänar ett fängelsestraff eller är föremål för kriminalvård i frihet bör normalt inte beviljas. Detsamma gäller sådan kommunikation med en person som är misstänkt för brott, missbrukar narkotika eller är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet. Om personen är närstående till den intagne kan dock

tillstånd till avlyssnad kommunikation medges, om riskerna kan hanteras genom avlyssningen. Om den intagne saknar närstående att kommunicera elektroniskt med, kan avlyssnad kommunikation även medges till annan än närstående. (KVFS 2019:5)

Utrustning för elektronisk kommunikation

10 § En intagen får använda annan utrustning för elektronisk kommunikation än sådan som tillhandahålls av Kriminalvården om han eller hon utan åtföljande personal vistas utanför anstalten enligt 9 eller 10 kap. fängelselagen (2010:610). (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Med utrustning avses även programvara.

Elektronisk kommunikation via telefon

11 § En intagens ansökan om telefontillstånd ska betraktas som en ansökan om tillstånd att ringa inom INTIK-systemet, om inte den intagne anger något annat.

12 § En intagen i en anstalt av säkerhetsklass 1 får inte ringa till IP-telefoni inom INTIK-systemet. Det gäller dock inte avlyssnade telefonsamtal inom INTIK-systemet. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Avlyssning av telefonsamtal inom INTIK-systemet sker endast vid säkerhetsavdelning. (KVFS 2013:4)

13 § En intagen får beviljas tillstånd att ringa telefonsamtal utanför INTIK-systemet endast om den intagne har starka skäl för att få ringa samtalet.

Tillstånd till ett telefonsamtal som Kriminalvården ska bekosta genom bidrag till den intagne får medges utanför INTIK-systemet, även om tillstånd inom det systemet kan beviljas. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Starka skäl att få ringa telefonsamtal utanför INTIK-systemet kan finnas för att ringa samtal till en försvarare. Starka skäl att få ringa utanför INTIK-systemet kan även finnas för t.ex. samtal till en närstående, annan advokat än försvararen, arbetsgivare, hyresvärd eller liknande, bank eller ett försäkringsbolag, om behovet av kontakt inte kan tillgodoses på annat sätt. (KVFS 2019:5)

14 § Om tillstånd till telefonsamtal inom INTIK-systemet inte kan beviljas på grund av säkerhetsskäl och samtal i stället genomförs utanför det systemet enligt 13 § ska samtalet avlyssnas, om det inte är uppenbart obehövt.

Allmänna råd

Att samtal mellan en intagen och en advokat som företräder den intagne i en rättslig angelägenhet inte får avlyssnas framgår av 7 kap. 5 § andra stycket fängelselagen (2010:610).

KVFS 2011:1

15 § Avlyssning av ett telefonsamtal ska ske i realtid. Om det inte är möjligt får samtalet spelas in och avlyssnas i efterhand, om det innebär tillräcklig kontroll.

16 § Ett telefonsamtal som avlyssnas ska föras på ett språk som förstås av den som avlyssnar samtalet om det inte är uppenbart obehövligt. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Situationer då det kan tillåtas att samtalet förs på ett språk som den som avlyssnar inte förstår kan t.ex. vara när syftet med att avlyssna samtalet endast är att säkerställa att samtalet inte kopplas vidare. I sådana fall kan det räcka med att kontrollera att samtalet förs med den person som Kriminalvården har kontrollerat och godkänt att personen ska få föra telefonsamtal med (s.k. medlyssning). (KVFS 2019:5)

Elektronisk kommunikation via dator

17 § En intagen som deltar i utbildning som anordnas av Kriminalvården får kommunicera via dator med Kriminalvårdens lärare och studie- och yrkesvägledare.

18 § En intagen får beviljas tillstånd att kommunicera via Internet med ett universitet eller en högskola där han eller hon studerar eller för andra ändamål som är av stor vikt för hans eller hennes frigivningsförberedelser om

1. kommunikationen lämpligen kan ske,
  2. behovet av kommunikation inte kan tillgodoses på annat sätt, och
  3. ändamålet är identifierat i verkställighetsplanen.
- Kommunikation via Internet ska ske under ständig övervakning.

Försändelser

19 § En försändelse till eller från en intagen ska befordras eller hållas tillgänglig för den intagne samma dag som försändelsen kommer till anstalten, om det är möjligt och försändelsen inte ska granskas. (KVFS 2019:5)

20 § Vid granskning genom öppnande av en försändelse ska, om möjligt, två tjänstemän medverka. (KVFS 2019:5)

21 § Alla försändelser till och från en intagen på säkerhetsavdelning, förutom sådana som avses i 7 kap. 6 § fängeslagen (2010:610), s.k. myndighetspost, ska granskas.

22 § En försändelse till eller från en intagen får granskas genom

- genomlysning av försändelsen i öppnat skick,
- öppnande utan genomläsning av innehållet, eller
- öppnande och genomläsning av innehållet.

En försändelse till eller från en intagen på säkerhetsavdelning ska alltid granskas genom öppning och genomläsning.

Om en försändelse har öppnats, ska den förseglas när granskningen är slutförd.

23 § Granskning av en försändelse till eller från en intagen ska ske skyndsamt. Efter granskningen ska försändelsen lämnas ut till den intagne så snart som möjligt om den inte ska omhändertaras enligt 5 kap. 2 § eller 8 kap. 8 eller 9 §§ fängelselagen (2010:610) eller hållas kvar enligt 7 kap. 8 § samma lag.

Om innehållet i en granskad försändelse bedöms kunna vara straffbart i samband med innehav eller spridning eller om det lämnar upplysningar om brott, för vilket fängelse är föreskrivet och som kan antas föranleda annan påföljd än böter, ska Polisen underrättas så snart som möjligt. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd till 7 kap. 8 § fängelselagen (2010:610)

Särskilda skäl mot att lämna ut en granskad försändelse kan finnas om ordningen eller säkerheten skulle äventyras vid befordran av försändelsen. Om försändelsen innehåller information som kan utgöra fara för någon annans liv eller hälsa eller uppgifter som kan äventyra ordningen eller säkerheten i anstalten även efter att den intagne frigivits kan det finnas särskilda skäl att hålla kvar försändelsen även efter den tidpunkten.

Allmänna råd till 21 § fängelseförordningen (2010:2010)

Särskilda skäl mot att underrätta en intagen om att en försändelse har hållits kvar kan t.ex. vara att arbetet i en redan inledd förundersökning skulle kunna skadas, om försändelsen i sig tyder på att Polisen eller Kriminalvården har vetskap om planerad brottslighet eller om försändelsen innehåller information om ett planerat brott, rymnings- eller upplöpplaner eller information som kan användas för att hota eller trakassera andra intagna eller kriminalvårdspersonal.

24 § Den intagne ska underrättas när en försändelse har granskats. Underrättelsen ska innehålla information om

1. vilken försändelse som har granskats,
2. med stöd av vilket lagrum granskningen har skett,
3. vilken typ av granskning som har utförts,
4. datum för granskningen, samt
5. vem eller vilka som medverkat vid granskningen. (KVFS 2018:2)

Gemensamma bestämmelser

Hänsyn till brottsoffer

25 § Vid prövningen av om besök eller elektronisk kommunikation kan medföra skada för annan ska särskilt beaktas om den som kontakten ska äga rum med är brottsoffer till den intagne eller annars har en sådan relation till den intagne att en kontakt skulle medföra skada för den personen eller för ett brottsoffer.

Samtycke av den som kontakt ska äga rum med

26 § Den som en intagen vill ta emot besök av eller kommunicera elektroniskt med ska tillfrågas om han eller hon samtycker till att kontakten ska äga rum. I samband med det ska den som kontakten ska äga rum med informeras om

KVFS 2011:1

- att han eller hon, om samtycke till kontakt lämnas, kan komma att registreras i Kriminalvårdens datasystem,
- att Kriminalvården, om samtycke till kontakt lämnas, kan komma att undersöka om han eller hon är dömd eller misstänkt för brott eller för att utöva brottslig verksamhet och inhämta upplysningar om hans eller hennes personliga förhållanden i övrigt, samt
- att han eller hon kan komma att bli föremål för kroppsvisitation eller yttlig kroppsbesiktning vid ett besök.

Den intagne ansvarar för att samtycke inhämtas på en blankett som fastställs av Kriminalvården. Det gäller dock inte

- om den som kontakten ska äga rum med är brottsoffer till den intagne och Kriminalvården inhämtar samtycke, eller
- om det finns särskilda skäl. (KVFS 2011:7)

Allmänna råd

Om den som kontakten ska äga rum med är ett barn ankommer det enligt reglerna i föräldrabalken på den eller dem som är vårdnadshavare att ta ställning till om samtycke till kontakten ska lämnas.

27 § Om den som kontakten ska äga rum med inte samtycker till kontakt med den intagne, får den intagne inte beviljas tillstånd till kontakten.

28 § Vad som anges i 26 och 27 §§ gäller inte

1. om den som kontakten ska äga rum med är advokat eller tjänsteman på eller uppdragstagare till en svensk myndighet eller ett internationellt organ som har av Sverige erkänd behörighet att ta emot klagomål från enskilda, och kontakten sker i anledning av den ställningen,

2. vid telefonsamtal som är av stor vikt för den intagnes frigivningsförberedelser och samtalet sker utanför INTIK-systemet,

3. när en intagen underrättar en närstående om var han eller hon befinner sig enligt bestämmelsen i 3 § fängelseförordningen (2010:2010),

4. om kontakten med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogad och en tillfredsställande kontroll kan uppnås,

5. om det gäller tillstånd till elektronisk kommunikation, den som kontakten ska äga rum med inte registreras i Kriminalvårdens datasystem och någon undersökning enligt 7 kap. 10 § fängelselagen (2010:610) inte görs, eller

6. om kontakten avser en förbindelse enligt artikel 36 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (SÖ 1974:10). (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

En uppdragstagare kan vara t.ex. en person som Kriminalvården har förordnat som personutredare.

Telefonsamtal som är av stor vikt för den intagnes frigivningsförberedelser kan vara t.ex. samtal till en utländsk ambassad eller en hyresvärd.

En situation där en kontakt kan vara uppenbart befogad trots att något samtycke inte har lämnats kan vara t.ex. om det krävs brådskande åtgärder som rör ett gemensamt barn. Det ska vara fråga om en objektivt sett klart befogad kontakt. För att

en tillfredsställande kontroll ska kunna uppnås kan kommunikationen behöva avlyssnas. (KVFS 2011:11)

**KVFS
2011:1**

Undersökning enligt 7 kap. 10 § fängelselagen (2010:610)

29 § Innan en intagen i en anstalt av säkerhetsklass 1 och 2 beviljas tillstånd att ta emot okontrollerade besök eller att okontrollerat kommunicera elektroniskt ska en sådan undersökning som avses i 7 kap. 10 § fängelselagen (2010:610) göras. Det gäller dock inte i de fall som avses i 28 §. (KVFS 2019:5)

Giltighet för tillstånd till besök och elektronisk kommunikation

30 § Ett tillstånd till besök eller elektronisk kommunikation inom INTIK-systemet för en annan än en närstående upphör att gälla om den intagne omplaceras till en annan anstalt eller inom samma anstalt placeras i högre säkerhetsklass eller på säkerhetsavdelning. Detsamma gäller ett sådant tillstånd för en närstående, om den intagne placeras i högre säkerhetsklass eller på säkerhetsavdelning.

Tillstånd till elektronisk kommunikation inom INTIK-systemet med villkor om avlyssning gäller endast under placering på säkerhetsavdelning. (KVFS 2018:5)

Allmänna råd

Att ett tillstånd till besök eller elektronisk kommunikation fortsätter att gälla efter en omplacering hindrar inte den mottagande anstalten att vid behov genomföra en ny kontroll och eventuellt återkalla tillståndet, om det finns grund för det. Behov av att göra en ny kontroll kan finnas t.ex. om det har gått lång tid sedan föregående kontroll eller om det finns anledning att anta att den närståendes personliga förhållanden har förändrats i något avseende som påverkar prövningen av tillståndet.

31 § Upphävd genom KVFS 2018:2.

8 kap. Särskilda kontroll- och tvångsåtgärder

Fotografering av intagna

1 § För att underlätta identifieringen ska en intagen fotograferas i anslutning till att han eller hon tas in i anstalt och därefter vid behov. Den intagne ska fotograferas framifrån och i högerprofil. Om den intagne har något synligt särskilt kännetecken ska det fotograferas särskilt, om kännetecknet inte är synligt på något av de andra fotografierna.

Allmänna råd

Synliga särskilda kännetecken kan vara t.ex. tatueringar, ärr eller födelsemärken på händerna eller underarmarna eller i nacken.

Kroppsvsitation och kroppsbesiktning

Allmänna bestämmelser

Allmänna råd till 23 § fängelseförordningen (2010:2010)

Att en kroppsbesiktning ska utföras med beaktande av så stor enskildhet som omständigheterna medger innebär att en sådan undersökning normalt inte ska utföras i närvaro av en annan intagen. I undantagsfall kan dock en undersökning ske under sådana förhållanden, om det finns mycket starka säkerhetskäl och åtgärden inte kan skjutas upp.

Allmänna råd till 8 kap. 7 § andra stycket fängelselagen (2010:610)

Kroppsvsitation och kroppsbesiktning är integritetskänsliga åtgärder och det bör därför i största möjliga mån undvikas att manliga intagna undersöks av kvinnlig personal.

Att en kroppsvisitation eller en kroppsbesiktning av en man utförs eller bevitnas av en kvinna kan vara nödvändigt när det inte finns manlig personal att tillgå vid verksamhetsstället. Det kan även vara nödvändigt i situationer där kroppsvisitationen eller kroppsbesiktningen behöver utföras omedelbart och inte kan skjutas upp tills manlig personal är på plats för att utföra åtgärden. (KVFS 2019:5)

1 a § Kroppsbesiktning i form av en rektal eller vaginal undersökning ska genomföras på sjukhus.

Kroppsvsitation i form av en undersökning av en intagens munhåla, som avser annat än en okulär besiktning, ska utföras av läkare eller sjuksköterska i enlighet med av läkare meddelade anvisningar. (KVFS 2014:3)

2 § Ny benämning: 7 kap. 9 a § (KVFS 2018:5)

3 § Den som underkastas en kroppsvisitation eller kroppsbesiktning ska få ombyteskläder eller annat att skylla sig med, om det behövs och syftet med undersökningen därigenom inte äventyras.

Allmänna råd

Syftet med ett urinprov kan äventyras om den intagne får ha på sig t.ex. en morgonrock när provet lämnas och det därigenom uppstår en risk för manipulation.

Särskilt om prov för drogkontroll

Allmänna råd till 8 kap. 6 § fängelselagen (2010:610)

Kriminalvården bestämmer vilken form av prov för drogkontroll en intagen ska lämna.

4 § Blodprov på en intagen får endast tas av sjukvårdspersonal.

5 § Andra prov för drogkontroll än blodprov ska tas av eller lämnas i närvaro av kriminalvårdspersonal. En intagen får dock lämna urinprov enskilt om

1. det finns synnerliga skäl och
2. det kan ske utan risk för att provet manipuleras.

**KVFS
2011:1**

Allmänna råd

Synnerliga skäl att få lämna urinprov enskilt kan finnas t.ex. om en intagen har dokumenterade medicinska svårigheter att lämna urinprov i närvaro av personal.

Om den intagne har missbruksproblem finns normalt risk för att provet manipuleras.

6 § En intagen får inte utan medgivande ta med föremål till rum där urinprov tas.

Allmänna råd

Vätskor, pulver och liknande är exempel på föremål som inte får tas med utan medgivande.

7 § En intagen ska så snart det kan ske underrättas om resultatet av ett prov för drogkontroll.

8 § Om en preliminär analys av ett prov för drogkontroll genom saliv- eller svettprov visar positivt resultat ska den intagne föreläggas att lämna ett nytt prov för slutlig analys.

Allmänna råd

Det nya provet bör vara ett urinprov.

9 § Ett positivt resultat av en preliminär analys av ett prov för drogkontroll får bara utgöra underlag för beslut av inskränkande karaktär om beslutet inte kan skjutas upp.

Allmänna råd

Ett beslut som inte kan skjutas upp kan avse t.ex. vistelse utanför anstalt, omplacement eller besök. Ett beslut om varning kan däremot normalt skjutas upp i avvaktan på en slutlig analys.

Särskilt om tulltoalett

10 § En intagen som underkastas en kroppsbesiktning, som genom användning av tulltoalett syftar till att avgöra om den intagne har något föremål i kroppen, ska hållas under ständig tillsyn.

Allmänna råd

Med tulltoalett avses en toalett som ger Kriminalvården möjlighet att undersöka vad som finns i den intagnes avföring.

Omhändertagande av otillåtna föremål

Allmänna råd till 8 kap. 8 § fängelselagen (2010:610)

Insulinpennor och andra liknande läkemedel som har förskrivits av läkare är inte särskilt ägnade att användas vid narkotikamissbruk eller för annan befattning med narkotika och bör därför inte omhändertas med stöd av denna bestämmelse.

11 § Sådana medel, varor och föremål som avses i 8 kap. 8 § fängelselagen (2010:610) och som medförs, påträffas eller sänds på ett sätt som avses i samma bestämmelse ska omhändertas.

Finns det inte någon känd ägare till egendomen ska den förstöras. Finns det en känd ägare ska egendomen förstöras, om det inte finns synnerliga skäl mot det. Egendomen ska inte heller förstöras om den ska överlämnas till polis.

Omhändertagna medel, varor och föremål som inte ska förstöras, och som inte ska överlämnas till polis, ska hanteras enligt bestämmelserna i 5 kap. fängelselagen. (KVFS 2018:5)

Allmänna råd

Synnerliga skäl att inte förstöra medel och varor enligt 11 § kan finnas t.ex. om det är fråga om legala medel eller varor till ett inte obetydligt värde.

11 a § När egendom omhändertas enligt 8 kap. 8 § fängelselagen (2010:610) ska åtgärden dokumenteras. Om egendomen har en känd ägare ska han eller hon under rättas om omhändertagandet. (KVFS 2011:11)

Fängsel

12 § En intagen som har belagts med fängsel för att han eller hon uppträder våldsam ska hållas under noggrann tillsyn så länge åtgärden består.

Befogenheter mot obehöriga personer

13 § Av dokumentationen av ett avvisande eller avlägsnande ska framgå

1. vem som beslutat om ingripandet,
2. grunden och tidpunkten för beslutet,
3. vem eller vilka som deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet, samt
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

9 kap. Hälso- och sjukvård

1 § En intagen ska, i anslutning till att han eller hon tas in i anstalt, tillfrågas om sitt hälsotillstånd. Den intagne ska så snart som möjligt ges möjlighet att få sin hälsa undersökt av en sjuksköterska, om en sådan undersökning inte har genomförts i en

annan anstalt. En intagen som har en pågående medicinsk behandling ska dock alltid ges möjlighet att träffa sjuksköterska.

**KVFS
2011:1**

2 § En intagen som har förskrivits viss medicin ska få tillgång till den enligt förskrivningen.

Allmänna råd

Att den intagne ska få tillgång till sin medicin innebär inte att han eller hon alltid har rätt att inneha den enligt bestämmelserna i 5 kap.

3 § Vid akut sjukdom eller skada ska den intagne omedelbart få sjukvård.

Allmänna råd till 9 kap. 1 § andra stycket fängelselagen (2010:610)

Villkor ska vara individuellt utformade utifrån riskbedömningen och omständigheterna i det enskilda fallet. Villkor kan avse t.ex.

- förbud att ta kontakt med brottsoffer,
- skyldighet att följa uppgjord planering för vistelsen utanför anstalt,
- skyldighet att under hela eller delar av vistelsen utanför anstalt vistas inom ett visst geografiskt område, eller
- åtföljande av personal under vistelsen utanför anstalt.

10 kap. Permission och annan tillfällig vistelse utanför anstalt

Riskbedömning

1 § Vid bedömningen av de risker som framgår av 10 kap. 1 och 2 §§ fängelselagen (2010:610) ska särskilt beaktas

1. karaktären och omfattningen av den intagnes tidigare och aktuella brottslighet, med särskild hänsyn tagen till eventuella brottsoffer,
2. utfallet av tidigare och pågående verkställighet, såsom utfallet av tidigare utvistelser och eventuell misskötsamhet,
3. strafftidens längd och återstående verkställighetstid,
4. om den intagne ska utvisas eller avvisas efter frigivning eller saknar anknytning till riket,
5. om den intagne är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet,
6. den intagnes personliga förhållanden, såsom missbruk eller psykisk ohälsa, samt
7. förhållandena under vilka permissionen kommer att genomföras.

Allmänna råd

Riskbedömningen ligger till grund för ställningstagande till om permission eller särskild permission kan beviljas och vilka villkor som ska gälla. Om en intagen misssköter sig under verkställigheten ska en förnyad riskbedömning göras som ska vara vägledande för om eller när permission får beviljas.

Permission

Allmänna råd till 10 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Permission för att underlätta den intagnes anpassning i samhället kan beviljas för t.ex. strukturerade och regelbundna vistelser i hemmet, besök hos Arbetsförmedlingen, socialtjänsten, optiker eller tandläkare, deltagande i föreningsverksamhet eller liknande verksamhet eller i AA/NA-möte.

Permission under kvalifikationstiden

Allmänna råd till 10 kap. 1 § tredje stycket fängelselagen (2010:610)

Särskilda skäl att bevilja en intagen permission trots att den tid som avses i 10 kap. 1 § 1 fängelselagen (kvalifikationstiden) inte har förflutit kan finnas om den intagne behöver besöka t.ex. Arbetsförmedlingen, socialtjänsten eller tandläkare. En sådan permission bör endast beviljas om angelägenheten är nödvändig för att förbereda frigivningen eller om den behövs för besök hos tandläkare, och angelägenheten inte kan skjutas upp eller ordnas på annat sätt. (KVFS 2012:1)

Permission efter kvalifikationstiden

Allmänna råd till 10 kap. 1 § första stycket fängelselagen (2010:610)

För att möjliggöra en individuell riskbedömning samt en planering inför den första permissionen bör en intagen inte beviljas permission på egen hand förrän minst en månad av straffet har avtjänats i anstalt.

Om det vid en riskbedömning kommer fram att en intagen inte bör beviljas regelbunden permission enligt 3 § när kvalifikationstiden har förflutit och under viss tid efter det eller efter misskötsamhet bör en tidpunkt anges som anger när den intagne tidigast bedöms kunna beviljas permission. (KVFS 2013:4)

2 § Sedan kvalifikationstiden förflutit får en intagen beviljas regelbunden permission enligt 3 § samt extra permission enligt 7 §. (KVFS 2013:4)

3 § En intagen får inom en period som omfattar tre månader (permissionsperiod) beviljas en eller flera permissioner. Permission som sker under bevakning eller åtföljande av personal får beviljas vid högst två tillfällen per permissionsperiod. En intagen i anstalten Luleå får dock, inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna, beviljas permission under bevakning eller åtföljande av personal vid högst fyra tillfällen per permissionsperiod.

Permission får beviljas med det antal dygn per permissionsperiod som anges i 4 – 6 §§ (permissionstid). Förhållandena på permissionsperiodens första dag avgör hur många dygns permission som kan beviljas. Nödvändig restid till och från permissionsadressen räknas inte in i permissionstiden, om den med hänsyn till ändamålet med permissionen är rimlig i förhållande till permissionstiden.

En intagen får inte påbörja permission oftare än varannan vecka, om det inte finns särskilda skäl. En intagen i anstalten Luleå får dock, inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna, beviljas permission oftare än varannan vecka.

En permission får omfatta högst tre dygn. Den första permissionen på egen hand får dock omfatta högst ett dygn. En permission som sker under bevakning eller

åtföljande av personal får omfatta högst sex timmar inklusive restid, om det inte finns särskilda skäl. (KVFS 2013:4)

**KVFS
2011:1**

Allmänna råd

Som förberedelse inför en första längre permission på egen hand kan en intagen beviljas en eller flera kortare permissioner. Om riskbedömningen inte talar mot det kan permissionstiden därefter utökas successivt, s.k. permissionsstege. En intagen bör inte som en första permission på egen hand beviljas permission med övernattning, om det inte är uppenbart att risken för misskötsamhet är låg. En intagen som på grund av den risk som finns beviljas två permissioner under bevakning eller åtföljande av personal under samma permissionsperiod bör normalt inte beviljas någon permission på egen hand i samma period.

Restid som överstiger permissionstiden är normalt inte rimlig.

Särskilda skäl att påbörja en permission oftare än varannan vecka kan finnas t.ex. om den intagne behöver närvara vid en viktig angelägenhet som inte kan skjutas upp.

Permission under bevakning eller åtföljande av personal bör normalt inte påbörjas oftare än var fjärde vecka. (KVFS 2013:4)

4 § En intagen får beviljas permission under högst fem dygn den första permissionsperioden. Om det återstår mindre än tre månader till villkorlig frigivning eller påbörjandet av en vårdvistelse, vistelse i halvvägshus eller utökad frigång får dock permission beviljas under högst fyra dygn eller, om det återstår mindre än två månader, under högst två dygn.

5 § Efter den första permissionsperioden får en intagen beviljas permission under högst nio dygn per permissionsperiod. Om det återstår två år eller mer till villkorlig frigivning får dock den intagne beviljas permission under högst sex dygn.

6 § Om en intagens sista permissionsperiod innan villkorlig frigivning eller påbörjandet av en vårdvistelse, vistelse i halvvägshus eller utökad frigång är kortare än tre månader får den intagne i perioden beviljas permission under högst tre dygn för varje påbörjad månad som återstår. (KVFS 2013:4)

6 a § Utöver vad som framgår av 4-6 §§ får en intagen i anstalten Luleå, inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna, beviljas permission under ytterligare högst tolv timmar per permissionsperiod. (KVFS 2011:7)

7 § En intagen får beviljas extra permission för angelägenheter som är av stor vikt för att förbereda frigivningen och som inte kan eller skäligen bör ordnas under permission enligt 3 § eller på annat sätt. Sådan permission får inte omfatta längre tid än vad som är nödvändigt för att tillgodose syftet med permissionen.

Allmänna råd

Extra permission bör normalt beviljas endast för behov som har identifierats i verkställighetsplanen.

Särskild permission

Allmänna råd till 10 kap. 2 § fängelselagen (2010:610)

Med särskilt ömmande skäl avses t.ex. att en intagen ska kunna besöka en närstående som är allvarligt sjuk, närvara vid en närståendes begravning eller vid en viktig angelägenhet som rör den intagnes barn.

I riskbedömningen bör det vägas in om en eventuell risk kan neutraliseras genom t.ex. bevakning. En sådan avvägning är dock inte nödvändig att göra om särskilt ömmande skäl saknas.

En intagen som avtjänar ett långvarigt fängelsestraff får beviljas särskild permission för att minska skadeverkningarna av frihetsberövandet. En sådan permission bör inte beviljas förrän minst två år av strafftiden har avtjänats och därefter högst en gång var nionde månad. (KVFS 2019:5)

8 § En särskild permission får inte omfatta längre tid än vad som är nödvändigt för att tillgodose syftet med permissionen. En särskild permission för att minska skadeverkningarna av ett långvarigt frihetsberövande får omfatta högst fyra timmar inklusive restid.

Kontroll

Allmänna råd till 10 kap. 5 § fängelselagen (2010:610)

Villkor ska vara individuellt utformade utifrån riskbedömningen och omständigheterna i det enskilda fallet. Villkor kan avse t.ex.

- anmälningsplikt,*
- förbud att använda alkohol och annat berusningsmedel,*
- förbud att använda andra läkemedel än de som förskrivits av anstaltens läkare,*
- förbud att vistas inom ett visst geografiskt område,*
- förbud att ta kontakt med brottsoffer,*
- skyldighet att följa uppjord planering för permission och resa,*
- skyldighet att genomföra antialkoholbehandling före permissionen,*
- skyldighet att under hela eller delar av permissionen vistas inom ett visst geografiskt område, t.ex. på permissionsadressen eller annan angiven plats, eller*
- åtföljande av personal under permissionen.*

9 § För att kunna kontrollera att den intagne följt uppställda villkor ska en permission påbörjas och avslutas i anstalt, om kontrollen inte kan utföras på annat lämpligt sätt.

9 a § Permission enligt 3 § (regelbunden permission) som av säkerhetsskäl måste vara bevakad eller förenad med villkor om åtföljande av personal får beviljas endast om

1. permissionen utgör en förberedande åtgärd i syfte att kunna bevilja den intagne sådan permission på egen hand, eller

2. det annars följer av särskilda villkor. (KVFS 2013:4)

**KVFS
2011:1**

10 § En särskild permission för att minska skadeverkningarna av ett långvarigt frihetsberövande ska alltid vara bevakad.

11 § En intagen får beviljas permission eller särskild permission till ett annat land endast om det finns synnerliga skäl och en tillräcklig kontroll kan uppnås.

Allmänna råd

Synnerliga skäl kan finnas t.ex. om permissionen avser ett besök hos en närstående som befinner sig i livets slutskede.

Giltighet av beslut om permission och särskild permission

12 § Ett beslut om permission eller särskild permission kan återkallas eller på annat sätt ändras till den intagnes nackdel om det framkommer eller inträffar omständigheter som hade medfört att permissionen eller den särskilda permissionen inte skulle ha beviljats eller skulle ha förenats med villkor om kontroll. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Återkallelse av ett beslut om permission eller särskild permission bör endast ske om det inte är tillräckligt att förena utevistelsen med villkor om kontroll enligt 10 kap. 5 § fängelselagen (2010:610). (KVFS 2013:4)

11 kap. Särskilda utslussningsåtgärder

Förutsättningar

Behovsbedömning

1 § Prövningen av vilken utslussningsåtgärd som är mest ändamålsenlig ska utgå från den intagnes behov.

Allmänna råd

Frigång, vårdvistelse eller vistelse i halvvägshus bör normalt beviljas endast för behov som har identifierats i verkställighetsplanen. De olika utslussningsåtgärderna kan, utifrån den intagnes behov och förutsättningar, kombineras med varandra i syfte att uppnå en ändamålsenlig utslussning.

Riskbedömning

2 § Vid bedömningen av de risker som anges i 11 kap. 2-5 §§ fängelselagen (2010:610), ska särskilt beaktas

1. karaktären och omfattningen av den intagnes tidigare och aktuella brottslighet, med särskild hänsyn tagen till eventuella brottsoffer,
2. utfallet av tidigare och pågående verkställighet, såsom utfallet av genomförda utevистер på egen hand och deltagande i brotts- och missbruksrelaterad programverksamhet,

3. strafftidens längd och återstående verkställighetstid,
4. om den intagne ska utvisas eller avvisas efter frigivning eller saknar anknytning till riket,
5. om den intagne är medlem i eller har annan koppling till ett kriminellt nätverk eller grov organiserad brottslighet, och
6. den intagnes personliga förhållanden, såsom missbruk eller psykisk ohälsa.

Allmänna råd

Riskbedömningen ligger till grund för ställningstagande till om en utslussningsåtgärd kan beviljas och vilka villkor som ska gälla. Innan en utslussningsåtgärd beviljas bör den intagne ha genomfört permission utan anmärkning. Innan frigång eller vistelse i halvvägshus beviljas bör den intagne ha genomfört permission på egen hand utan anmärkning. Innan utökad frigång beviljas bör den intagne ha genomfört permission på egen hand med övernattnings utan anmärkning. (KVFS 2018:5)

Utslussningsperiodens längd

3 § Utslussningsperiodens längd ska baseras på vad som framkommit vid behovsbedömningen och riskbedömningen. Utslussningsperiodens längd får inte medföra att straffet urholkas.

Särskilt om frigång

Allmänna råd till 11 kap. 2 § fängelselagen (2010:610)

Frigång syftar till att en intagen ska ha arbete eller annan ordnad sysselsättning vid frigivningen. Vid prövningen av om en intagen ska beviljas frigång bör det särskilt beaktas om den intagne behöver inskolning i arbetslivet eller om frigång kan antas väsentligt förbättra den intagnes möjlighet att försörja sig efter frigivningen.

Frigång kan bl.a. beviljas en intagen som behöver återinscolas i ett tidigare arbete efter ett längre fängelsestraff eller om en intagen behöver omskolning, arbetsutbildning eller praktik för att komma in på arbetsmarknaden eller för att börja arbeta inom ett nytt område eller driva egen näringsverksamhet. Frigång kan också beviljas för deltagande i grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller högskolestudier. Frigång kan även beviljas om en intagens behov av missbruksbehandling eller annan behandling enligt verkställighetsplanen (VSP) kan tillgodoses bättre genom frigång än genom behandling i anstalt. (KVFS 2018:2)

Särskilt om vårdvistelse

Allmänna råd till 11 kap. 3 § fängelselagen (2010:610)

Vid prövningen av om en intagen ska beviljas vårdvistelse bör det särskilt beaktas om den intagne har behov av vård eller behandling för t.ex.

- drogmissbruk,
- spelberoende,
- våldsbänagenhet,
- sexualbrottsrelaterat beteende,

- kriminellt beteende,
- psykiatrisk problematik, eller
- funktionsnedsättning.

Den intagne bör ha genomfört någon form av brotts- och missbruksrelaterad programverksamhet i anstalt eller på annat sätt visat att han eller hon är redo för att bearbeta sin problematik på det sätt som kommer att krävas under vårdvistelsen.

Särskilt om halvvägshus

Allmänna råd till 11 kap. 4 § fängelselagen (2010:610)

Vid prövningen av om en intagen behöver det särskilda stöd och den tillsyn som kan beredas i halvvägshus bör det särskilt beaktas om den intagne saknar bostad eller om han eller hon ur riskhänseende eller av personliga skäl behöver mer stöd än vad som kan erbjudas vid utökad frigång.

Särskilt om utökad frigång

Allmänna råd till 11 kap. 5 § fängelselagen (2010:610)

Utökad frigång kan t.ex. beviljas en intagen som inte har sådana behov som endast kan tillgodoses genom en vårdvistelse eller en vistelse i halvvägshus. Utökad frigång bör normalt inte beviljas för kortare tid än en månad. (KVFS 2018:2)

4 § Den intagnes bostad ska vara utformad så att kontroll med elektroniska hjälpmedel är möjlig. Den ska vara utformad för permanent boende samt i övrigt vara lämplig för den fortsatta verkställigheten.

5 § En person som den intagne delar bostad med ska tillfrågas om han eller hon samtycker till att fängelsestraffet avtjänas i bostaden. Om sådant samtycke inte lämnas får fängelsestraffet inte avtjänas i den bostaden.

Om den intagne delar bostad med ett brottsoffer får fängelsestraffet inte avtjänas i den bostaden, om det inte finns synnerliga skäl.

Om det finns barn som är bosatta i den aktuella bostaden ska det särskilt utredas hur barnets situation påverkas och om det kan anses lämpligt i förhållande till barnets bästa att fängelsestraffet avtjänas i bostaden. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Om den som den intagne delar bostad med är ett barn ankommer det enligt reglerna i föräldrabalken i första hand på den eller de som är vårdnadshavare att ta ställning till om samtycke ska lämnas till att fängelsestraffet avtjänas i bostaden. (KVFS 2019:5)

6 § Om den utökade frigången kan antas inverka menligt på barn som den intagne delar bostad med får den inte beviljas.

Sysselsättning under utslussningsåtgärd

7 § I detta kapitel avses med sysselsättning arbete, behandling, utbildning eller särskilt anordnad verksamhet som den intagne ska delta i under frigång, vistelse i

halvvägshus eller utökad frigång. Sysselsättning ska vara regelbunden och kontrollerbar. Sysselsättning får inte medföra övernattning utanför anstalten, halvvägshuset eller bostaden. Den får inte vara förlagd utomlands. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd till 11 kap. 2, 4 och 5 §§ fängelselagen (2010:610)

Arbete kan avse även t.ex. arbetsträning eller praktik som kan antas förbättra den intagnes förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden eller deltagande i yrkesinriktad rehabilitering i samverkan med Arbetsförmedlingen och kommun (Krami).

Behandling kan avse t.ex. medverkan i brotts- eller missbruksrelaterade program eller behandling i öppenvård.

Utbildning innefattar t.ex. studier eller yrkesutbildning.

Särskilt anordnad verksamhet kan avse deltagande i dagcenterverksamhet och studiecirklar, sysselsättning liknande den som ges inom ramen för samhällstjänst samt vård av barn under föräldraledighet, vård av sjukt barn eller annan sjuk närstående.

Sysselsättningen bör normalt utföras måndag-fredag under dagtid. Vid vistelse i halvvägshus och vid utökad frigång bör sysselsättningsgraden motsvara minst 20 timmar per vecka och i genomsnitt inte överstiga 40 timmar per vecka.

För intagna som är pensionärer eller på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har svårt att klara sysselsättningskravet kan en något lägre sysselsättningsgrad godtas.

Kontroll

Allmänna råd till 11 kap. 6 § fängelselagen (2010:610)

Villkor ska vara individuellt utformade utifrån riskbedömningen och omständigheterna i det enskilda fallet. Villkor om skötsamhet, om skyldighet att hålla kontakt med Kriminalvården samt om att avhålla sig från alkohol och andra berusningsmedel bör regelmässigt meddelas. Villkor kan även avse t.ex.

- vilken bostad den intagne ska ha under utslussningsåtgärden,
- vilka tider och för vilka ändamål den intagne får vistas utanför bostaden (schema) eller, vid vårdvistelse, utanför hemmet,
- förbud att vistas inom eller utanför ett visst geografiskt område,
- förbud att ta kontakt med en viss person, eller
- vad som ska gälla i fråga om arbete, annan förvärvsverksamhet, utbildning eller annan sysselsättning.

Ändrade eller nya villkor bör meddelas om det är nödvändigt för att utslussningsåtgärden ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt, t.ex. om den intagne får en förändrad bostads- eller sysselsättningssituation eller gör sig skyldig till misskötsamhet av mindre allvarlig art som inte leder till upphävande av utslussningsåtgärden. (KVFS 2012:1)

Särskilt om vårdvistelse

**KVFS
2011:1**

8 § En intagen ska följa de regler som gäller för verksamheten hos vårdgivaren. Den intagne får efter vårdgivarens medgivande vistas utanför hemmet, om det är förenligt med villkoren som har beslutats för vårdvistelsen. (KVFS 2012:1)

Särskilt om halvvägshus

9 § En intagen ska ha sin dygnsvila i halvvägshuset, om inte den intagne beviljas vistelse utanför halvvägshuset enligt 11 § tredje stycket eller 12 § under tid för dygnsvila. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Den intagne bör normalt vistas i halvvägshuset klockan 22.00-06.00, om inte sysselsättningen är förlagd under den tiden. (KVFS 2012:1)

10 § En intagen får vistas utanför halvvägshuset under tid för sysselsättning samt under restid till och från platsen för sysselsättningen. (KVFS 2012:1)

11 § En intagen får, för att underlätta hans eller hennes anpassning i samhället, beviljas tillstånd att vistas utanför halvvägshuset enligt andra och tredje stycket.

En intagen får beviljas vistelser utanför halvvägshuset under högst sju timmar per vecka samt ytterligare fem timmar per vecka för aktiviteter som särskilt syftar till att bygga upp, vidmakthålla eller förstärka ett positivt socialt nätverk för den intagne. Efter hälften av den planerade vistelsen i halvvägshuset, dock minst en månad, får tillstånd beviljas för ytterligare fyra timmar per vecka.

En intagen får, vid högst fyra tillfällen per månad, beviljas vistelser utanför halvvägshuset under sammanlagt högst tre dygn. Vistelserna får inte förläggas i direkt anslutning till vistelser utanför halvvägshuset enligt andra stycket.

I tid för vistelse utanför halvvägshuset enligt andra och tredje stycket ingår restid. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Vistelse utanför halvvägshuset enligt andra stycket bör i första hand användas för vardagliga sysslor, t.ex. nödvändiga inköp, besök hos Arbetsförmedlingen, frivården, socialtjänsten, optiker, tandläkare eller frisör. Aktiviteter som särskilt syftar till att bygga upp, vidmakthålla eller förstärka ett positivt socialt nätverk för den dömde kan vara t.ex. angelägenheter som rör den intagnes anhöriga, vissa fritidsaktiviteter, deltagande i föreningsverksamhet eller liknande verksamhet eller i AA/NA-möte.

Utevistelse enligt tredje stycket bör normalt förläggas till sysselsättningsfria dagar. (KVFS 2012:1)

12 § En intagen får beviljas vistelse utanför halvvägshuset utöver vad som anges i 11 § om det finns särskilt ömmande skäl och hans eller hennes behov av vistelsen utanför halvvägshuset inte kan eller skäligen bör tillgodoses genom en vistelse enligt 11 §. En sådan vistelse får inte omfatta längre tid än vad som är nödvändigt för att tillgodose syftet med åtgärden. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Särskilt ömmande skäl att bevilja tillstånd till vistelse utanför halvvägshuset kan finnas t.ex. för att en intagen ska kunna besöka en närstående som är allvarligt sjuk, närvara vid en närståendes begravning, vid en viktig angelägenhet som rör den intagnes barn eller vid behov av akut sjukvård. (KVFS 2012:1)

13 § En intagen får tillfälligt vistas utanför halvvägshuset om den intagne har kallats att inställa sig vid domstol, övervakningsnämnd eller myndighet. (KVFS 2018:5)

Särskilt om utökad frigång

14 § En intagen får inte vistas utanför bostaden annat än på särskilt bestämda tider. Detta ska kontrolleras med elektroniska hjälpmedel under minst två tredjedelar, dock minst två månader, av tiden för den utökade frigången. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Skäl för att upphäva villkoret om kontroll med elektroniska hjälpmedel kan finnas om den intagne utan anmärkning har följt de villkor som är förenade med utslussningsåtgärden. Villkoret om kontroll med elektroniska hjälpmedel bör behållas t.ex. om den intagne inte har följt villkoret om förbud mot att vistas utanför bostaden annat än på särskilt bestämda tider och avvikelsen inte utgör tillräckliga skäl att upphäva tillståndet till utslussningsåtgärden. (KVFS 2019:5)

15 § En intagen ska ha sin dygnsvila i bostaden. Det gäller inte om den intagne beviljas vistelse utanför bostaden enligt 17 § tredje stycket eller 18 § under tid för dygnsvila. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Den intagne bör normalt vistas i bostaden mellan klockan 22.00-06.00, om inte sysselsättningen är förlagd under den tiden. (KVFS 2012:1)

16 § En intagen får vistas utanför bostaden under tid för sysselsättning samt under restid till och från platsen för sysselsättningen. (KVFS 2012:1)

17 § En intagen får, för att underlätta hans eller hennes anpassning i samhället, beviljas tillstånd att vistas utanför bostaden enligt andra och tredje stycket.

En intagen får beviljas vistelser utanför bostaden under högst 13 timmar per vecka samt ytterligare fem timmar per vecka för aktiviteter som särskilt syftar till att bygga upp, vidmakthålla eller förstärka ett positivt socialt nätverk för den intagne. Efter en tredjedel av den planerade utökade frigången, dock minst en månad, får tillstånd beviljas för ytterligare sex timmar per vecka. Efter två tredjedelar, dock minst två månader, får tillstånd beviljas för ytterligare sex timmar per vecka. För det fall den utökade frigången genomförs i direkt anslutning till en vistelse i halvvägshus är det den sammanlagda utslussningstiden som är avgörande för hur många timmar klienten får beviljas tillstånd att vistas utanför bostaden.

En intagen får, vid högst två tillfällen per månad, beviljas vistelser utanför bostaden under sammanlagt högst ett dygn. Vistelserna får inte förläggas i direkt anslutning till vistelser enligt andra stycket.

I tiden för vistelser utanför bostaden enligt andra och tredje stycket ingår restid. (KVFS 2014:3)

Allmänna råd

Vistelse utanför bostaden enligt andra stycket bör i första hand användas för vardagliga sysslor, t.ex. nödvändiga inköp, besök hos Arbetsförmedlingen, frivården, socialtjänsten, optiker, tandläkare eller frisör. Aktiviteter som särskilt syftar till att bygga upp, vidmakthålla eller förstärka ett positivt socialt nätverk för den dömda kan vara t.ex. angelägenheter som rör den intagnes anhöriga, vissa fritidsaktiviteter, deltagande i föreningsverksamhet eller liknande verksamhet eller i AA/NA-möte.

Utevistelse enligt tredje stycket bör normalt förläggas till sysselsättningsfria dagar.

18 § En intagen får beviljas vistelse utanför bostaden utöver vad som anges i 17 § om det finns särskilt ömmande skäl och hans eller hennes behov av vistelsen utanför bostaden inte kan eller skäligen bör tillgodoses genom en vistelse enligt 17 §. En sådan vistelse får inte omfatta längre tid än vad som är nödvändigt för att tillgodose syftet med åtgärden. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Särskilt ömmande skäl att bevilja tillstånd till vistelse utanför bostaden kan finnas t.ex. för att en intagen ska kunna besöka en närstående som är allvarligt sjuk, närvara vid en närståendes begravning, vid en viktig angelägenhet som rör den intagnes barn eller vid behov av akut sjukvård. (KVFS 2012:1)

19 § En intagen får tillfälligt vistas utanför bostaden om den intagne har kallats att inställa sig vid domstol, övervakningsnämnd eller myndighet. (KVFS 2018:5)

Vistelse utomlands

20 § En intagen får beviljas vistelse i ett annat land endast om det finns synnerliga skäl och en tillräcklig kontroll kan uppnås. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Synnerliga skäl kan finnas t.ex. om vistelsen avser ett besök hos en närstående som befinner sig i livets slutskede. (KVFS 2012:1)

Prov för drogkontroll under vårdvistelse, vistelse i halvvägshus och utökad frigång

21 § Blodprov på en intagen får endast tas av sjukvårdspersonal. (KVFS 2012:1)

22 § En intagen som är kvinna får inte lämna urinprov i närvaro av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Om en man inte vill lämna urinprov i närvaro av någon av motsatt kön, som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska, bör han istället få lämna provet i närvaro av någon av samma kön om det lämpligen kan ske. (KVFS 2012:1)

23 § Om en preliminär analys av ett prov för drogkontroll genom saliv- eller svettprov visar positivt resultat ska den intagne föreläggas att lämna ett nytt prov för slutlig analys. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Det nya provet bör vara ett urinprov. (KVFS 2012:1)

Upphävande av utslussningsåtgärd

Allmänna råd till 11 kap. 8 § 1 fängelselagen (2010:610)

Bristande förutsättningar som kan leda till att en utslussningsåtgärd upphävs är t.ex. att

- *den intagne förlorar sin bostad,*
- *den intagne förlorar sin sysselsättning.*
- *kontroll med elektroniska hjälpmedel inte går att upprätthålla,*
- *en person som den intagne delar bostad med återtar sitt samtycke till att fängelsestraff avtjänas i bostaden,*
- *ett brottsoffer flyttar in i den intagnes bostad, eller*
- *den utökade frigången visar sig inverka menligt på barn som den intagne delar bostad med. (KVFS 2012:1)*

Allmänna råd till 11 kap. 8 § 2 fängelselagen (2010:610)

Misskötsamhet som kan leda till att en utslussningsåtgärd upphävs är t.ex. att den intagne

- *avviker,*
- *återfaller i brottslighet som inte är av ringa art eller omfattning,*
- *är påverkad av droger,*
- *utan giltigt skäl vägrar att lämna prov för drogkontroll,*
- *inte håller kontakt med Kriminalvården enligt dess anvisningar,*
- *inte deltar i den sysselsättning under utslussningsåtgärd som bestämts,*
- *uppträder hotfullt,*
- *utan giltigt skäl kommer för sent vid ett eller flera tillfällen,*
- *vägrar att ge en person som kontrollerar villkoren för utökad frigång tillträde till bostaden,*
- *uppsåtligen manipulerar den tekniska övervakningsutrustningen vid kontroll med elektroniska hjälpmedel, eller*
- *bryter mot andra meddelade villkor.*

12 kap. Varning och uppskjuten villkorlig frigivning

KVFS
2011:1

Varning

Allmänna råd till 12 kap. 1 § fängelselagen (2010:610)

Med föreskrifter som gäller för verkställigheten avses all normgivning som en intagen har att rätta sig efter, dvs. såväl lagar och förordningar som Kriminalvårdens föreskrifter. En intagen bör varnas för bl.a.

- rymning eller fritagning,
- försök till, förberedelse till eller främjande av rymning eller fritagning,
- våld eller hot mot medintagen, tjänsteman eller annan person som vistas i anstalten,
- trakasserier av medintagen, tjänsteman eller annan person som vistas i anstalten; särskilt sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning,
- innehav eller bruk av eller annan befattning med droger eller föremål som anges i 8 kap. 8 § fängelselagen (2010:610) (narkotikautensilier m.m.),
- vägran att utan giltigt skäl lämna prov för drogkontroll eller annars låta sig kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas,
- manipulation av prov för drogkontroll,
- skadegörelse,
- manipulation av elinstallation, larmanordning eller annan teknisk utrustning,
- missbruk av larmanordning,
- upprepad vägran att utföra eller delta i anvisad sysselsättning,
- innehav av otillåten telefonutrustning eller annan utrustning som kan användas för kommunikation,
- innehav av andra otillåtna föremål som kan äventyra ordningen eller säkerheten,
- otillåten datoranvändning, och
- underlåtenhet att följa personals anvisningar. (KVFS 2013:4)

1 § Vid förhör med den intagne ska, om möjligt, två tjänstemän medverka.

2 § Vid förhör får inte medvetet oriktiga uppgifter, löften eller förespeglingar om förmåner, hot, tvång, uttrötning eller andra otillbörliga åtgärder användas. Den som hörs får inte fräntas rätten till sedvanliga måltider eller vila.

Uppskjuten villkorlig frigivning

Allmänna råd till 12 kap. 2 § fängelselagen (2010:610) och 26 kap. 6 a och 7 §§ brottsbalken

Vid bedömningen av om det finns synnerliga skäl mot villkorlig frigivning ska en helhetsbedömning göras av allt som har inträffat under verkställigheten.

Beslut om varning utgör ett viktigt underlag vid den samlade bedömningen av verkställigheten. Att en varning har meddelats är dock inte någon formell förutsättning för att en händelse ska kunna läggas till grund för ett beslut om uppskjuten

villkorlig frigivning. Även misskötsamhet vid placering i häkte under verkställighet av fängelsestraff samt under vistelse utanför anstalt enligt 9-11 kap. fängelselagen bör vägas in vid helhetsbedömningen.

Om den villkorliga frigivningen skjuts upp kan de omständigheter, som ligger till grund för det beslutet, inte läggas till grund för senare beslut om att ytterligare skjuta upp den villkorliga frigivningen. Om den villkorliga frigivningen däremot inte skjuts upp, kan redan inträffad misskötsamhet, tillsammans med ytterligare misskötsamhet, senare medföra att den villkorliga frigivningen skjuts upp.

För att inte riskera dubbelbestraffning kan en händelse, som har polisanmälts, läggas till grund för beslut om uppskjuten villkorlig frigivning endast om det står klart att lagföring inte kommer att ske. (2019:2)

12 a kap. Avbrott i verkställigheten

1 § Vid förhör med den intagne ska, om möjligt, två tjänstemän medverka. (KVFS 2019:2)

2 § Vid förhör får inte medvetet oriktiga uppgifter, löften eller förespeglingar om förmåner, hot, tvång, utrottnings eller andra otillbörliga åtgärder användas. Den som hörs får inte fråntas rätten till sedvanliga måltider eller vila. (KVFS 2019:2)

13 kap. Bidrag av allmänna medel

1 § En intagen får beviljas bidrag enligt bestämmelserna i detta kapitel, om det är skäligt med hänsyn till den intagnes ekonomiska förhållanden och att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Bidrag för telefonsamtal som är av stor vikt för den intagnes frigivningsförberedelser samt bidrag för telefonsamtal till en intagen i anstalten Luleå inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna får dock beviljas oavsett den intagnes ekonomiska förhållanden.

Bidrag kan endast utgå för kostnader som har uppkommit under verkställigheten. En ansökan om bidrag ska ges in innan den intagne villkorligt frigives.

Ett beslut om bidrag kan ändras till den intagnes nackdel om förhållandena som ligger till grund för bidraget ändras mellan beslutet och utbetalningen och de nya förhållandena skulle medföra att bidraget inte skulle beviljas eller beviljats med ett lägre belopp vid en ny prövning. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Det är normalt inte skäligt att bevilja bidrag om den intagne kan betala själv eller om det går att förutse att han eller hon inom en rimlig tidsperiod kan täcka kostnaden genom ersättning för sysselsättning eller någon annan inkomst och åtgärden som ska täckas genom bidraget kan skjutas upp. Kriminalvårdens utredning om den intagnes betalningsförmåga kan variera beroende på vad för slags bidrag den intagne ansöker om.

Vid prövningen av om bidrag enligt 4–6 §§ detta kapitel ska medges bör beaktas att den intagne normalt ska ha 100 kronor per vecka att disponera för sådana inköp som avses i 4 kap. 2 § första stycket.

Om den intagne saknar pengar och det beror på att han eller hon inte har hushållat med dem på ett rimligt sätt bör det vägas mot hur angelägen den åtgärd som ska täckas genom bidraget är.

Att kostnaden ska ha uppkommit under verkställigheten innebär att åtgärden som föranlett betalningsskyldighet ska ha vidtagits innan villkorlig frigivning. (KVFS 2020:4)

Information och samtycke vid besök och andra kontakter

2 § En intagen får beviljas bidrag för att skicka en sådan blankett som avses i 7 kap. 26 §.

Telefonsamtal

3 § En intagen får beviljas bidrag för ett kortare telefonsamtal per vecka med närstående barn. En intagen får också beviljas bidrag för telefonsamtal som är av stor vikt för hans eller hennes frigivningsförberedelser eller som annars är särskilt angelägna.

En intagen i anstalten Luleå får, inom ramen för ett lokalt förmånssystem för yngre intagna, beviljas bidrag även för andra telefonsamtal. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Särskilt angelägna telefonsamtal kan t.ex. vara en sådan underrättelse till närstående som avses i 3 § fängelseförordningen (2010:2010) eller ett telefonsamtal till närstående vid allvarlig sjukdom.

Bidrag för telefonsamtal kan ges genom att Kriminalvården låter den intagne ringa utanför INTIK-systemet utan att debitera honom eller henne för samtalskostnaden eller genom att Kriminalvården ger den intagne telefonkort till INTIK-systemet.

Tandvård

4 § En intagen som behöver akuttandvård får beviljas bidrag för sådan vård.

En intagen som behöver grundläggande tandvård och som avtjänar fängelse i lägst tre år får beviljas bidrag för sådan vård.

Allmänna råd

Vad som avses med akuttandvård och grundläggande tandvård framgår av 1 kap. 16 §. Behovet av tandvård bör framgå av intyg och vårdplan av tandläkare. En intagen som endast har kort tid kvar att verkställa bör normalt inte beviljas bidrag för grundläggande tandvård, om inte vården utgör en del av en behandling som sträckt sig över längre tid. (KVFS 2012:1)

Glasögon

5 § En intagen som behöver göra en synundersökning eller behöver glasögon får beviljas bidrag för det.

Allmänna råd

Behovet av glasögon bör vara utrett genom intyg av legitimerad optiker eller ögonläkare. En intagen som uppfyller Transportstyrelsens krav på synskärpa för B-körkort (personbil) utan villkor om synkorrigering (binokulär synskärpa på minst 0,5) bör normalt inte beviljas bidrag för glasögon. Bidrag för glasögon bör inte heller beviljas vid mindre synförändringar eller om endast kort tid återstår av verkställigheten. Bidrag bör endast beviljas för enklare bågar och glas av standardtyp.

Permission och särskild permission

6 § En intagen får beviljas bidrag för uppehälle, resor och kläder i samband med permission eller särskild permission.

Bidrag för uppehälle utgår med högst 80 kronor per dygn, om det inte finns särskilda skäl. Bidrag för resor utgår med högst det belopp som motsvarar billigaste färd sätt med allmänna kommunikationsmedel, om det inte finns särskilda skäl. Bidrag för resa med bil utgår dock med högst en 1 krona och 80 öre per kilometer. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Särskilda skäl att bevilja bidrag för uppehälle med högre belopp än 80 kronor per dygn kan finnas t.ex. om den intagne på grund av medicinska skäl behöver specialkost. Särskilda skäl att bevilja bidrag för resa med ett högre belopp än vad som motsvarar billigaste färd sätt med allmänna kommunikationsmedel kan finnas t.ex. om en sådan resa skulle bli orimligt lång i förhållande till permissionstiden. (KVFS 2012:1)

Särskilda utslussningsåtgärder

7 § En intagen får i samband med en särskild utslussningsåtgärd beviljas bidrag för boende, uppehälle och annat som har samband med sysselsättningen eller vistelsen. Bidraget ska beräknas med utgångspunkt i den riksnorm som avses i 4 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd. (KVFS 2012:1)

Allmänna råd

Med uppehälle och annat som har samband med sysselsättningen eller vistelsen i övrigt avses bl.a. livsmedel, kläder, inköp av basutrustning till det egna hemmet, fritidsaktiviteter och kursavgifter samt kostnader för resor, arbetskläder och kursmaterial. Bidrag kan även avse extraordinära kostnader såsom vård- eller medicin-kostnader som inte kan skjutas upp till efter den villkorliga frigivningen.

Frigivning

8 § En intagen som vid frigivningen har ett akut hjälpbehov får beviljas bidrag för hemresa och uppehälle. Bidrag får under samma förutsättningar också beviljas för kläder och skor som är anpassade för årstiden, om den intagne saknar sådana.

Bidrag för hemresa får beviljas för resa till

1. bosättningsorten, om den ligger i Sverige,
2. närmaste gränspassage i bosättningslandet, om bosättningsorten ligger utanför Sverige men inom Norden, Europeiska unionen eller Liechtenstein, eller
3. svenska gränsen, om bosättningsorten ligger i ett annat land än de som avses i 1 och 2.

Bidrag för resor och uppehålle ska beräknas enligt 6 §. (KVFS 2013:4)

Allmänna råd

Den intagnes behov efter frigivningen ska normalt tillgodoses genom socialnämnden. Ett akut hjälpbehov kan dock uppstå i avvaktan på tid för besök där. Även en intagen som ska utvisas eller avvisas kan ha ett akut hjälpbehov under en kortare tid efter utvisningen eller avvisningen.

Det finns inte något akut hjälpbehov avseende kläder och skor om den intagne kan få sådana lämnade eller skickade till sig. (KVFS 2013:4)

9 § En intagen som tillfälligt ska placeras eller är placerad i anstalten Gruvberget får beviljas bidrag för närståendes resa dit, om denne ska delta i verksamheten vid anstalten under den tillfälliga placeringen. (KVFS 2012:1)

14 kap. Journal

Allmänna råd till 5 § fängelseförordningen (2010:2010)

Begreppet journal omfattar både pappershandlingar och digitala handlingar. (KVFS 2011:11)

1 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter inom Kriminalvårdens verksamhet finns i brottsdatalagen (2018:1177), lagen (2018:1699) om kriminalvårdens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område och kriminalvårdens datalagen (2018:1235) med tillhörande förordningar. Bestämmelser om behandling av personuppgifter som inte utförs i syfte att verkställa straffrättsliga påföljder finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (GDPR).

Dokumentation i journal ska ske så snart som möjligt. (KVFS 2019:5)

2 § Varje uppgift som förs in i en journal ska utformas så att den enskildes integritet respekteras. Uppgifterna ska vara korrekta och sakliga. (KVFS 2019:5)

Allmänna råd

Principerna i de författningar som nämns i 1 § om bl.a. laglighet, korrekthet, öppenhet och konfidentialitet bör även tillämpas på andra uppgifter än personuppgifter som förs in i journalen. (KVFS 2019:5)

3 § Vid rättelse av en felaktighet i journalen ska det, utöver vad som framgår av 5 § andra stycket fängelseförordningen (2010:2010), anges vad rättelsen bestod i. (KVFS 2011:11)

4 § Endast den personal som behöver tillgång till journalen för att kunna utföra sitt arbete har rätt att ta del av den. (KVFS 2011:11)

15 kap. Övriga bestämmelser

Bevakningsföretag

Allmänna råd till 15 kap. 3 § fängelselagen (2010:610)

Särskilda skäl för att förordna en väktare för bevakningsuppdrag inom anstalten kan finnas t.ex. när en intagen behöver stå under ständig uppsikt vid kroppsbesiktning genom användning av tulloalett eller på grund av risk för självskadande handlingar. Särskilda skäl finns dock inte när det gäller mer ordinära bevakningsuppgifter. (KVFS 2020:4)

1 § En väktare får förordnas för bevakningsuppdrag inom anstalten endast när det är lämpligt av säkerhetsskäl. (KVFS 2020:4)

2 § Vid ett bevakningsuppdrag inom anstalten ska väktaren alltid stå under ledning av kriminalvårdspersonal. (KVFS 2020:4)

Ersättning till förtroendemän

3 § En person som förordnas som förtroendemän för en långtidsdömd har rätt till ersättning för uppdraget samt rätt till ersättning för kostnader med vardera 250 kronor per månad. Om förtroendemannens kostnader för att fullgöra uppdraget väsentligt överstiger 250 kronor per månad kan han eller hon få även ersättning för de överstigande kostnaderna. (KVFS 2012:1)

Övrigt

4 § Chefen för Kriminalvården får besluta om undantag från dessa föreskrifter. (KVFS 2012:1)

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 april 2011. Genom författningen upphävs
  - a. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om ersättningar m.m. till intagna i anstalt och häkte (KVFS 2006:8),
  - b. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om placering av dömda i kriminalvårdsanstalt (KVFS 2006:13),
  - c. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om bidrag till glasögon för intagna m.fl. (KVFS 2006:22),

- d. Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2006:22) om bidrag till glasögon för intagna m.fl. (KVFS 2006:33),
  - e. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna m.fl. (KVFS 2007:5),
  - f. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om prov för drogkontroll (KVFS 2008:4),
  - g. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om särskilda utslussningsåtgärder (KVFS 2008:5),
  - h. Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2006:13) om placering av dömda i kriminalvårdsanstalt (KVFS 2008:7),
  - i. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om fortsatt försöksverksamhet med förmånssystem vid anstalten Luleå (KVFS 2008:13)
  - j. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2009:4),
  - k. Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2008:4) om prov för drogkontroll (KVFS 2009:5)
  - l. Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om placering av dömda i kriminalvårdsanstalt (KVFS 2006:13) (KVFS 2009:8)
  - m. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2009:4) (KVFS 2009:10),
  - n. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2009:4) (KVFS 2010:1) samt
  - o. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om planering av kriminalvårdspåföljd och häktesvistelse (KVFS 2010:4).
2. Upphävd genom KVFS 2013:4.
  3. En intagen som under perioden den 1–13 april 2011 saknar pengar kan vid ett tillfälle få förskott med högst det belopp som anges i 3 kap. 12 §. Återbetalning av förskottet ska ske enligt samma bestämmelse.
  4. Bestämmelserna om strukturerad och regelbunden permission i 10 kap. 3 § ska, såvitt gäller en intagen som är inne i en permissionsperiod den 1 april 2011, börja tillämpas vid utgången av den permissionsperioden. (KVFS 2011:9)

LARS NYLÉN

Ulf Jonson